

REŠETO

O STABILIZACIJI NE LE GOVORITI

Le malokje v svetu je pot od besed do dejanj tako dolga, ovinakasta, zapletena kot pri nas, malokje je za konkretno akcijo potrebnih toliko sklepov, razgovorov in dogovorov, ni potrebno toliko muk, da se beseda udejanji.

O stabilizaciji je beseda, o pojmu, ki se je v zadnjih dveh, treh letih vsidral slehernemu Jugoslavanu prav v vrh njegovega besednjaka. Sprva smo se še dajali okrog podomačenja tujega izraza, se kregali ob »stabilizaciji«, če je to učvrstitev, utrditev ali ustalitev gospodarstva v stilu znamenitega Prešernovega epigrama o »kaši«, nazadnje pa le spoznali, da ne gre zgolj za kar najbolj pravilno poimenovanje stvari, pač pa stvar samo. To pa je vse prej kot rožnato (tudi trdno) gospodarsko stanje države.

Stabilizacija, stabilizacijska prizadevanja v naši družbi z vsemi tegobami na vseh področjih ustvarjanja in trošenja, niso novost od včeraj. Na svoji razvojni poti smo se s težavami že večkrat srečali in vedno tudi skleпали, kako bo poslej drugače, bolje. Spomnimo se znamenitega Titovega govora v Splitu 1962. leta proti razsipništvu, nedelavnosti, neodgovornosti — in »poboljšali« smo se za nekaj mesecev. Sredi leta 1965 smo sprejeli

korenito gospodarsko reformo z odločnim posegom v denarni sistem (devalvacija in uvedba novih dinarjev), učinki pa se nikakor, vsaj trajno nikdar niso hoteli pokazati. In tako smo, kjer pač smo. So seveda tudi zunanji vzroki, za marsikaj pa smo krivi sami, doma.

ročnega programa ekonomske stabilizacije«. Vmes je še petnajst posebnih dokumentov z vseh področij gospodarskega in socialnega življenja — zaposlovanje, stanovanjska izgradnja, regionalni razvoj, vloga znanosti ipd. V zvezni skupščini sprejeti dokument je v bistvu idejni temelj

KOMEMORACIJA OB DNEVU MRTVIH

Družbeno politične organizacije v Ribnici organizirajo žalno svečanost pri spomeniku padlih v Ribnici dne 28. 10. 83 ob 15.30. Zbirališče in odhod je izpred DOMA JNA.

Prepričani smo, da je naša moralna dolžnost in zavest vsaj tolikšna, da se bomo v čimvečjem številu udeležili žalne svečanosti in s tem izkazali dolžno priznanje padlim za svobodo.

KK SZDL Ribnica

Pred dvema letoma je bila imenovana posebna komisija zveznih družbenih svetov, ki naj bi proučila stanje in predlagala izhodišča za trajnejšo stabilizacijo (uporabljajmo kar ta izraz, saj nam je že dovolj domač) našega gospodarstva. Popularno imenujemo komisijo po njenem vodji Sergeju Kraigherju. (Eden od tvorcev gospodarske reforme 1965 je bil pokojni Boris Kraigher.)

Julija lani je komisija objavila prvi dokument pod naslovom »Izhodišče dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije«, letos julija pa je zvezna skupščina sprejela še »Sklepni del dolgo-

stabilizacijskega programa. V uvodu pojasnjuje vpliv svetovnih političnih zapletov in gospodarske krize na naš samoupravni sistem, ki se v zadnjih letih ni ustrezno razvijal ter tako posredno še bolj zaostroval gospodarsko krizo doma. Dokument v nadaljevanju obdeluje osnovne probleme v treh poglavjih — osnovne spremembe v gospodarskih odnosih, opozarja na nujne spremembe v gospodarskem in socialnem razvoju ter nakazuje, kako uresničiti program.

Na poti iz zagate se bomo pač morali opreti predvsem na lastne sile, kar pomeni najprej izkoristiti

lastne materialne možnosti in človeški potencial. Seveda pa je treba delovne ljudi motivirati za boljše delo, omogočiti jim moralno delitev po uspehih dela, povrniti je treba odnos do dela, do družbene lastnine in odgovornost. Odločne spremembe in spremenjen odnos so potrebni pri upravljanju družbenih sredstev, samoupravnem združevanju in povezovanju, odločanju o dohodku, na področju razširjene reprodukcije, pri oblikovanju cen, utrjevanju enotnega jugoslovanskega trga, na področju planiranja (načrtovanje od spodaj navzgor), na področju delitve po delu, vključevanju v mednarodno delitev dela, dinar pa naj bi končno le postal edino in enotno merilo vrednosti doma. Itd.

O stabilizaciji je torej dovolj dokumentov, obravnavanih in sprejetih na najrazličnejših ravneh in forumih. Tudi svetovne in še bolj domače razmere so takšne, da nas silijo v skrajno resnost in odgovorno obranašnje. Dovolj je verbalnega zaklinjanja na množičnih zborovanjih, kako ne bomo skrenili s poti, dovolj je besednega sklicevanja (morda celo s figo v žepu) in priseganja na znamenite Smeri razvoja in učnega razphtavljanja o stabilizaciji. Časa je malo, čas pa je zlato. Stabilizacija se ne dela samo z dokumenti niti zgolj z besedami in razgovori, pač pa tudi v praksi, v vsakodnevnem delu in obnašanju, in to spodaj in zgoraj in vmes, na vseh ravneh in v vseh sredinah te naše družbe. Potem je lahko pričakovati uspeh.

Za to so jasno potrebne in nujne velike spremembe na ekonomskem, socialnem in družbeno političnem področju. Predvsem pa je potrebno spremeniti najprej obnašanje in delo in ne prilagajati sistem uveljavljenemu obnašanju. Prenehati je treba živeti preko možnosti, kar spet velja za vse in povsod, uvejavit in utrditi je treba demokratične značilnosti socialističnega samoupravljanja.

Cilj nam mora biti trajna utrditev razmer in odnosov, gospodarstva in družbe in ne zgolj opredeljene časa, ko bo najhujše mimo, potem bo pa spet lažje, če se le da po starem.

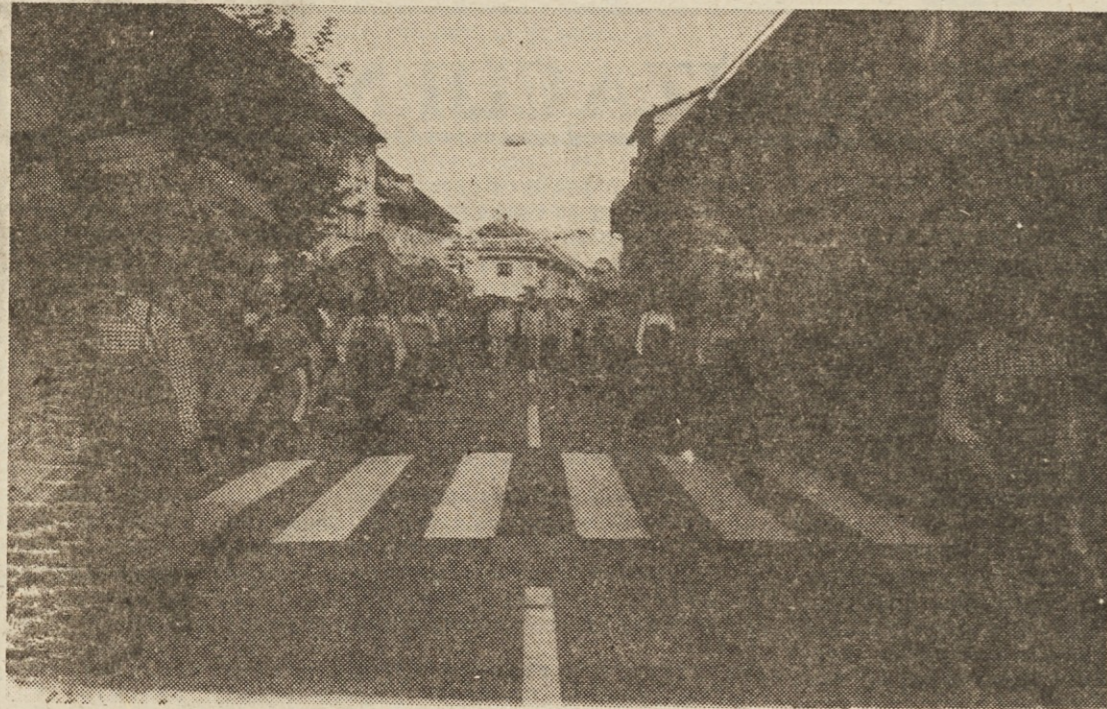

Prvo nedeljo v septembru, tokrat je bilo to 4. septembra, je bila v Ribnici že uveljavljena in po vsej Sloveniji znana tradicionalna narodopisno-turistična prireditev, osmi Ribniški semenj suhe robe in lončarstva, ki jo je ob pomoči Gospodarske zbornice pripravilo naše turistično društvo.

Zadnji dnevi pred sejmom in še posebej sobota so z dežjem in nizkimi temperaturami kaj slabo kazali na uspešno organizacijo prireditve. Vsemu navkljub je tudi tokrat šlo vreme organizatorjem na roko in vstalo je sicer hladno, vendar sončno nedeljsko jutro. Tak je bil tudi ves dan.

Kot vedno doslej se je semenj pričel z mimohodom izdelovalcev suhe robe in lončarstva, ki so jih številni obiskovalci toplo pozdravili. Domačim godbenikom so priskočili na pomoč prijatelji s slovenske obale, godba iz Izole, peli so Lončarji, seveda kot se spodobi Ribniško, na trgu pred gradom pa je bila uradna ceremonija odpiranja sejma. Ob predstavniku turističnega društva in zastopniku Gospodarske zbornice je o namenu in pomenu ribniških narodopisnih priredi-

Tradicionalna narodopisno-turistična prireditev privabila veliko obiskovalcev — Letos več opazovalcev in manj kupcev — Vrsta zanimivih semanjih prireditev — Odprta obrtniški dom in razstava malega gospodarstva

tev spregovoril predsednik ribniškega izvršnega sveta France Lapajne. Med drugim je povedal tudi naslednje:

Ko smo pred osmimi leti v Ribnici organizirali prvi sejem suhe robe in lončarstva, je nagel razvoj industrije kazal na to, da bodo novi materiali in industrijska tehnologija v kratkem izrinili tradicionalne suhorobarske izdelke v muzeje, domača obrt pa bo izumrla. Danes pa se odpirajo tej dejavnosti boljše perspektive. Z zadovoljstvom opazujemo, da se med izdelovalci pojavljajo tudi mladi ljudje, ki so garant, da ribniška domača obrt kot gospodarska dejavnost in etnografska znamenitost ne bo zamrla. Izdelki domače obrti ostajajo vse bolj zanimivo trgovsko blago, ki se uspešno uveljavlja tudi na inozemskem tržišču. Z gotovostjo lahko trdimo, da so takim premikom doprinesli tudi vsakoletni sejmi suhe robe in lončarstva. Ob tem pa bi bil seveda anahronizem pričakovati, da bo domača obrt še kdaj zavzela tiste pozicije, ki jih je v družbeno ekonomskem življenju naših krajev imela v času nerazvitih proizvodnih sil v predvojnih letih. Razvojna strategija naše občine bo še naprej slovela na forsiranju visoko produktivne izvozne usmerjene industrije in kmetijstva. Upam pa si trditi, da je v takem razvoju-

nem konceptu veliko razvojnih možnosti tudi za domačo obrt in drobno gospodarstvo na sploh. Seveda pa bomo morali sprožiti tudi nekatere ukrepe v občini sami za boljše organizacijo izdelave in plasmaja suhorobarskih izdelkov.

Sejem obrti in lončarstva je danes že tradicija, ki ima za svoj obstoj več argumentov. V prvi vrsti ohranja zgodovinsko-etnografske značilnosti Ribnice. Uveljavlja izdelke originalne ljudske ustvarjalnosti, ki so sinteza uporabnosti in estetskih kvalitet in s tem predstavlja protiutež ekspanziji kiča, čeprav je le-ta delno opazen tudi tu. Pazljiv opazovalec lahko vidi, da izdelki in način izdelave suhe robe ni arhaičen, ampak sledi potrebam in okusu sedanjega časa.

Semenj ima pomembne ekonomske učinke, predvsem zaradi propagiranja in razširjanja proizvodnje, ki predstavlja pomemben vir dohodka prebivalstva, saj imamo danes v naši občini registriranih okoli 300 ljudi, ki jim izdelava in prodaja suhorobarskih izdelkov predstavlja glavni ali postranski vir dohodka.

Ne smemo pa zapostaviti tudi kulturni in družbeni vidik sejma, saj semenj suhe robe in lončarstva redno popestrijo razne kulturne prireditve in razstave, ki privabljajo iz leta v leto več obiskovalcev, veliko tudi ti-

stih Ribničanov, ki jih je življenjska pot zanesla izven rojstnega kraja, pa so ohranili v sebi vso ljubezen do domačega kraja in zavest, da so Ribničani.

Organizatorji so se ponovno izkazali, prireditev pa se je kot vedno doslej potrdila in še bolj uveljavila. Razgibala je Ribnico in s turističnega vidika je kar škoda, da nekaj podobnega v našem kraju ne traja dalj časa, predvsem v turistični sezoni.

Morda je bilo tokrat kaj manj razstavljalcev, morda je bilo tudi kaj manj obiskovalcev (boni, pa še bencin se je podražil!), kar se je poznalo pri končnem izkupičku, prijetno in vredno ogleda je pa le bilo. Tudi za nas domačine, ki suho robo in lončarstvo bolje poznamo in mnogi tudi izdelujejo, še bolj pa za tujce in obiskovalce iz drugih krajev. Malo jih je bilo, ki so iz Ribnice ta dan odhajali slabe volje, nezadovoljni in nepostrženi.

Ob številnih izdelovalcih in prodajalcih ribniške domače obrti smo lahko videli tudi prikaz drugih, nesuhorobarskih dejavnosti, s katerimi se naši ljudje ukvarjajo. Gobarji so zasedli del starega zdravstvenega doma, čebelarji so točili medicino kar na ulici, upokoenci so razstavljali svoja ročna dela za krajsanje časa in krepitev pokojnine v prostorih delavske univerze, trgovine so bile ves dan s precejšnjim uspehom (in rahlim popustom) odprte, vrsta ribniških obrtnikov pa je svojo zanimivo in sploh ne zanemarljivo ponudbo prikazala na bogati razstavi v nekaj dni prej odprtem domu obrtnikov (v nekdanji Šmalčevi hiši nasproti delavske univerze).

Ob drugih semanjih prireditvah so si obiskovalci ta dan lahko ogledali tudi vrsto zanimivih kulturnih prireditev — likovni razstavi v Petkovi galeriji in v domu JLA, koncert izolske godbe, za zaključek pa v hladnih večernih urah dopadljiv Broadway show plesnega ansambla Kazino iz Ljubljane.

Razstava likovnih del v domu JLA je že tradicionalna, peta po vrsti prireditev v času semnja, na kateri so prikazana likovna dela z vsakoletnega srečanja likovnikov Janko Trošt.

Tokrat je bilo julijsko enotedensko srečanje likovnikov v Ribnici zasnovano nekaj drugače kot sicer. Izvedeno je bilo v dveh delih, prvi je bil julija v Loškem potoku, drugi pa v avgustu v Dolenji vasi. Organizatorji srečanja, kulturna skupnost z neumornim sodelavcem slikarjem Jožetom Cento, so poskušali tokrat temeljiteje obdelati področje izven Ribniške doline.

Lončar Polde Bojc iz Dolenje vasi in njegova lončarska roba sta zelo iskana gosta vsakoletnega ribniškega semnja.

Šest slikarjev — Jože Centa, Viktor Goričan, Bojan Golija, Marjan Pliberšek in domačina Milan Čirovič in Dušan Matoš — je teden dni prebivalo v Loškem potoku in upodabljalo ljudi in pokrajino tistega območja. Nastala je vrsta zanimivih upodobitev pokrajine; tepoto naših krajev navadno spoznamo šele iz likovnih del in tako smo tudi iz te razstave spoznali, kako zanimiv in lep je naš Loški potok.

V drugem delu srečanja so dva kiparja — Peter Černe in Tone

Demšar ter keramik France Vidervol teden dni delali v lončarski delavnici Poldeta Bojca v Dolenji vasi. Prvič smo v okviru likovnih srečanj poskušali uporabiti domačo glino kot likovni izrazni material in posrečilo se je. Dela obeh kiparjev in keramika Vidervola so bila prav tako razstavljena v teh dneh in vzbudila izredno zanimanje.

Posebna osvežitev letošnjega sejma je bil vsekakor nastop plesne skupine Kazino iz Ljubljane v letnem gledališču v gradu.

Osvežitev tudi zato, ker smo vedno doslej čutili neko praznino ob zaključku semnjega dne, praznino in pomanjkanje zanimive kulturne prireditve. Tako naj bi bilo tudi v prihodnje.

V celoti vzeto lahko rečemo, da je tokratni semenj suhe robe in lončarstva v Ribnici uspel in dostojno predstavil našo suhorobarsko deželico dovolj širokemu krogu ljubiteljev takih narodopisnih prireditev.

F.G.

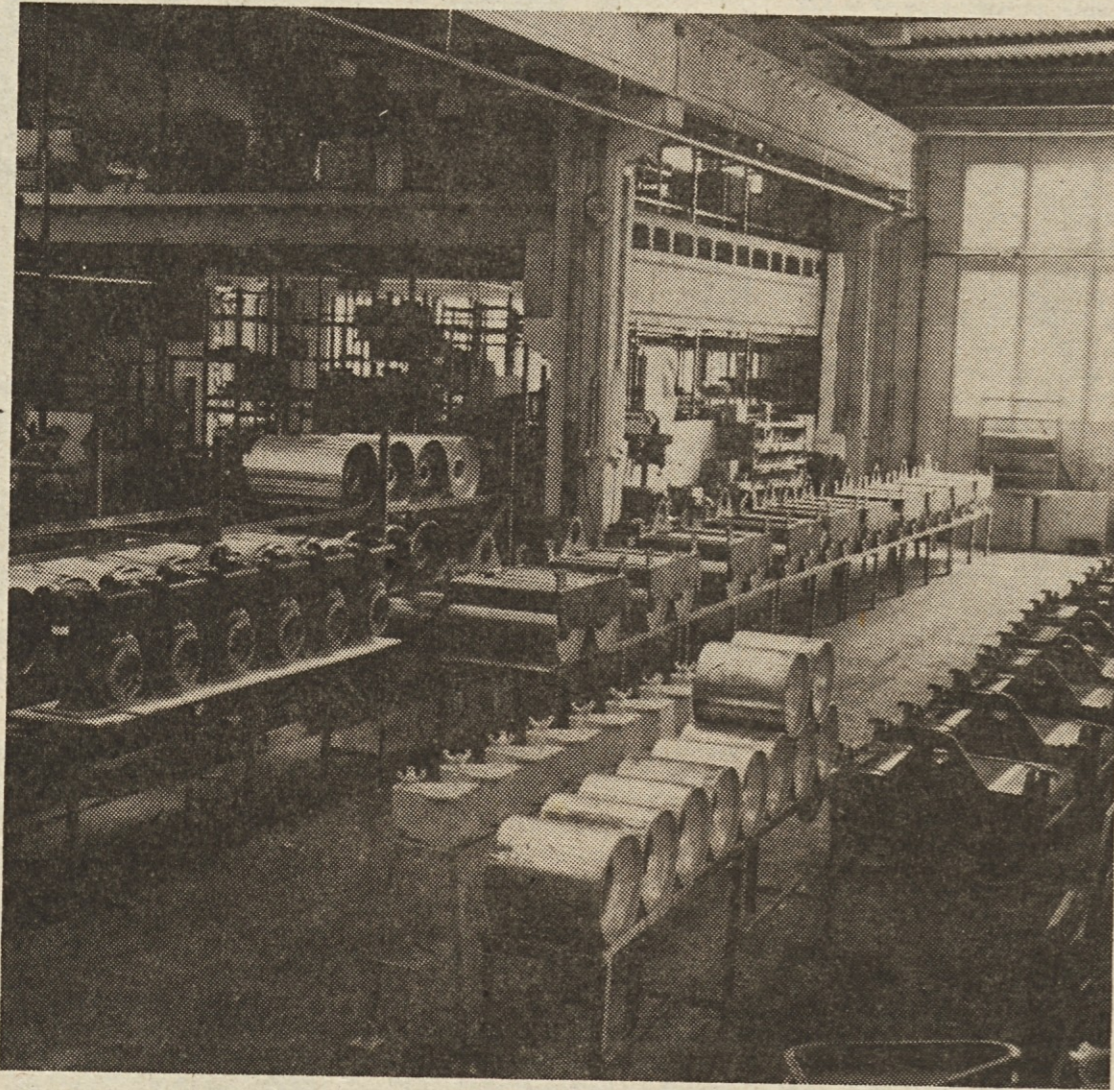
Bogat motiv s tradicionalnega sejma suhe robe in lončarstva v Ribnici. Kot v ribniški pesmi: Neprudaj je blu ruobe usake suorte, kar s' jo lohku zmisl't muorte!

BORBA ZA PONOVRNO RAST PROIZVODNJE

Finančni rezultati so vse bolj odvisni od zunanjih vplivov in vse manj od poslovnih odločitev in od ukrepanja v samih organizacijah združenega dela. Zaradi velikih problemov zunanje in tudi notranje likvidnosti je sprejeta vrsta omejevalnih ukrepov, tako da gospodarstvo posluje v težkih razmerah, z različnimi prepovedmi, omejitvami, pomanjkanjem reprodukcijskega materiala, deviznih in denarnih sredstev ter v pogojih administrativne družbene kontrole cen. Vsi ti ukrepi ekonomske politike so gospodarstvu ostro začrtali pogoje poslovanja, kar se odraža tudi v doseženih finančnih rezultatih.

Industrijska proizvodnja je bila v količinskem obsegu v prvih dveh mesecih pod ravni v primerjavi z lanskima prvima mesecema, nato je do maja meseca rasla, tako da doseže celo 4,5 % porast, v juniju in juliju pa je močno padla, tako da je v obdobju januar-junij letos 0,5 % nižja kot v lanskem istem obdobju, v obdobju januar — julij 1983 pa že celo za 1,2 %. Nižja proizvodnja je evidentna tako pri proizvodnji žaganega lesa kot pri proizvodnji končnih lesenih izdelkov ter v delovni organizaciji ITPP pri proizvodnji mrež in pri proizvodnji kotlov. Pri prikazovanju fizičnega obsega je potrebno pojasniti, da vpliva na njegov izračun že vsaka najmanjša sprememba proizvodnega programa. Tako je v Doni-

Urejena proizvodnja za izvoz — proizvodni prostori TOZD Ricomag.

Naše organizacije združenega dela so dosegle finančne rezultate v naslednji višini:

	V 000 DIN		
	JANUAR 1982	JUNIJ 1983	Indeks
1. celotni prihodek od tega:	3.516.964	4.669.870	133
— prihodki na tujem trgu	600.150	1.007.583	168
2. porabljena sredstva od tega:	2.723.880	3.576.589	131
— amortizac. po predp. stop.	74.089	110.414	149
3. dohodek	784.373	1.084.251	138
4. bruto osebni dohodki	307.309	391.303	127
5. akumulacija	158.633	217.746	137
6. popreč. čisti osebni dohodki na delavca	13.512	15.698	116
7. povprečno štev. zaposlenih na podlagi del. ur	2.868	2.997	105

tozem TOZD pri pletenju mrež vplivala uporaba lažje tkanine zaradi manjše teže na prikaz padca fizičnega obsega, čeprav je leta realno porasel.

Vendar pa je potrebno opozoriti, da padec količinskega obsega proizvodnje v juniju in juliju ne sme biti zanemarljiv. V ITPP — in tudi v Inlesu so že povzeti ukrepi, ki morajo v naslednjih mesecih omogočiti močnejše povečanje proizvodnje.

Izvoz blaga na konvertibilne trge dosega 62,5 % celotnega plana, uvoz blaga s teh trgov pa 63,8 %. Uvoz je pokrit z izvozom 182 %. Izvoz na klirinške trge pa že presega celotni plan za 13,6 %.

Obseg investicijske graditve je usklajen z razvojnimi načrti oz.

celo nekoliko kasni. V prvem polletju letošnjega leta je obseg plačil za investicije za 8 % manjši od obsega prvega polletja lani in znaša 102.589 tisoč din. Letos negospodarskih investicij nismo predvidevali.

Skupno in splošno družbeno porabo omejuje poseben zvezni zakon. Služba družbenega knjigovodstva od prvega tromesečja naprej izloča na posebne račune ugotovljene presežke prihodkov samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti nad »dovoljeno« porabo. Zbirna stopnja prispevkov, katerih osnova so osebni dohodki, je znašala v januarju 40,97 %, v juniju 38,94 %. V razporeditvi dohodka organizacij združenega dela se ta restriktivnejša politika skupne porabe odraža v znižanju deleža dohodka, razporejenega za te namene od lanskih 18,6 % dohodka na letošnjih 16,8 % dohodka.

Uspešno se uresničujejo tudi dogovorjena razmerja oblikovanja sredstev za osebne dohodke. Ob 37,9 % rsti dohodka so se

sredstva, razporejena za osebne dohodke, povečala za 27,3 %.

Tako je dosežena 28 % počasnejša rast osebnih dohodkov od rasti dohodka, v resoluciji in dogovoru pa je predvidena 35 % počasnejša rast. V našem gospodarstvu poslujejo organizacije združenega dela, ki imajo dokaj sezonski značaj poslovanja, zaradi česar je realnejša primerjava pokazatelj letošnjega polletja s poprečjem lanskega leta. Ob tej ustrenejši primerjavi pa so ob 23,3 % rasti dohodka porasla razporejena sredstva za osebne dohodke za 13,2 %, kar pomeni 43,4 % zastajanja. V letošnjih planskih dokumentih smo predvideli tudi okrog 8 % znižanje ravni realnih osebnih dohodkov. Zaradi hitrejše rasti cen življenjskih potrebščin od predvidene — v prvem polletju letošnjega leta so cene življenjskih potrebščin za 32,8 % višje kot lani — pa je ob 16,2 % rasti čistih osebnih dohodkov na zaposlenega znižanje realnih osebnih dohodkov 12,5 %, kar je več kot 50 % odstopanje od planskih opredelitev.

Uresničeno je tudi načrtovano povečanje deleža sredstev za razširitev materialne osnove dela in rezerve v čistem dohodku in rezerve v čistem dohodku 27,4 % (v SRS 21,9 %), letos v prvem polletju 35,9 % (v SRS 28,8 %). Želeti je le, da bi se ta razmerja obdržala tudi po zaključnem finančnem obračunu poslovanja letošnjega leta.

Izguba je prikazana v Slovenijales — Žičnica Proizvodnja naprav zračne in procesne tehnike Ribnica v višini 889 tisoč din zaradi nedoseženega čistega dohodka. Kot pretežni razlog navajajo že predolgo ugotovljeno nezadovoljivo opravljanje del in nalog v delovni skupnosti strokovnih služb. V lanskem polletju so vse organizacije združenega dela poslovale pozitivno.

Na višino in na dinamiko finančnih rezultatov so znova v dobršni meri vplivale cene. Cene

proizvajalcev so v prvem polletju letos za 23,7 % višje od lanskih cene na drobno za 32,6 %, cene življenjskih potrebščin pa za 32,8 %.

Iz tega pregleda so nazorno razvidni pozitivni kot tudi negativni premiki v razporeditvi dohodka. Med pozitivnimi moramo na prvem mestu omeniti čiste osebne dohodke in skupno porabo delavcev, ki so porasli za 26 %, v dohodku pa so se znižali za 3 indekse točke. Sredstva za skupne družbene potrebe so se v dohodku znižala za 1,8 %, medtem ko so se sredstva za splošne družbene potrebe povečala za 0,2 %. Vendar pa je potrebno pojasniti, da so med davki za splošno družbeno porabo všteti tudi davki za intervencije v proizvodnji in prometu hrane (republiški in občinski) ter davek za blagovne rezerve, ki po namenu porabe nikakor ne sodijo v splošno družbeno porabo.

Akumulacija z deležem v dohodku stagnira, obveznosti iz dohodka pa so močno porasle.

Izpad akumulacije beležimo v Inlesu, Donitu, TOZD Žičnice, gozdarstvu in trgovini, tako da tudi visok porast teh sredstev v delovni organizaciji RIKO in porasti v ITPP, Suknu, KZ, Eurotransu in Komunalni niso mogli prispevati k pozitivni rasti akumulacije v dohodku.

Povečanje tzv. drugih obveznosti iz dohodka je za 63 %, v dohodku pa se je njihov delež povečal iz 25,6 % na 30,3 %. Več kot 40 % »drugih obveznosti iz dohodka« predstavljajo obveznosti za obresti, ki so se povečale v primerjavi z lanskim polletjem za 130 %, njihov delež v dohodku pa se je povečal za celih 5 odstotnih točk. Na tako močno povečanje so vplivale močno povečane obrestne mere in povečano kratkoročno zadolževanje.

Finančni rezultati so v povprečju še vedno ugodni, ni pa to ugotovitev za vse organizacije združenega dela, kar je razvidno tudi pri ustvarjeni akumulaciji. V zaključku pa je potrebno še enkrat poudariti, da so potrebni še večji napor in aktivnosti za ponovno rast proizvodnje.

Pomembno pa se je seznaniti tudi z delitvijo dohodka, ki je bila naslednja:

	vrednost v tisoč din, struktura v %					
	Vrednost			Struktura		
	januar 1982	junij 1983	Ind.	januar 1982	junij 1983	
1	2	3	4	5	6	
Skupne družbene potrebe	145.472	182.423	125	18,6	16,8	
— iz dohodka	71.240	85.921	121	9,1	7,9	
— iz čistega dohodka	74.232	96.502	130	9,5	8,9	
Splošne družbene potrebe	16.681	24.492	145	2,1	2,3	
— iz dohodka	9.682	12.663	131	1,2	1,2	
— iz čistega dohodka	6.999	11.829	169	0,9	1,1	
Druge obv. iz dohodka od tega:	200.970	328.403	163	25,6	30,3	
— za delovno skupnost	67.300	75.048	112	8,6	6,9	
— za obresti	57.562	132.131	230	7,3	12,2	
Čisti osebni dohodki in skupna poraba delavcev	262.617	331.187	126	33,5	30,5	
— čisti osebni dohodki	226.078	282.972	125	28,8	26,1	
— skupna poraba delavcev	36.539	48.215	132	4,7	4,4	
Akumulacija	158.633	217.746	137	20,2	20,1	
— amortizacija nad predpisanimi stopnjami	19.602	14.976	76	2,5	1,4	
— materialna osnova	121.444	182.003	156	15,5	16,8	
— rezerve	17.587	20.767	118	2,2	1,9	
Razporejeni dohodek	784.373	1.084.251	138	100,0	100,0	

Pol ceste v Loški potok modernizirane

Na komunalnem in cestnem področju je bilo v naši občini tudi letos veliko narejenega. Nada-ljeval se je tempo razvoja iz pre-teklih let v enaki meri če ne še celo večji. Letos je bilo tudi več novosti oziroma sprememb, saj se je bistveno spremenila sa-moupravna organiziranost ko-munalnega in cestnega gospo-darstva. Iz bivše Samoupravne komunalne skupnosti sta nastali nova SIS za ceste in nova Komu-nalna skupnost. SIS za ceste je prevzela poleg občinskih lokal-nih cest še regionalne ceste in sicer cesti Žlebič—Boncar in So-dražica—Travnik v skupni dol-žini cca 32 km. S tem so nastopili ugodnejši pogoji za moderniza-cijo ceste Sodražica — Travnik, ki je bila v zelo slabem stanju in je omejevala nadaljnji razvoj področja Loškega potoka in tudi dragarske doline v kočevski ob-čini. Jasno je bilo, da je moderni-zacija te ceste postala prioriteta naloga celotne občine in je bila vnešena tudi v družbeni plan kot tudi v ostale planske dokumente SIS za ceste in krajevne skupno-sti Loški potok. S pripravami na modernizacijo smo pričeli zgodaj spomladi.

Predvideno je bilo, da se celo-ten odsek modernizira v več fazah, odvisno od razpoložlji-vega denarja. Prva faza v dolžini

2,5 km je že končana. Stala je skoraj 3 stare milijarde din. Sred-stva smo zagotovili v občini brez širše družbene pomoči. Med izvajanjem 1. faze smo pričeli razgovore s Skupnostjo za ceste Slovenije, kateri so bili pozitivni, tako da smo že pričeli z izvedbo 2. faze v dolžini 2,2 km. Če bodo dopuščale vremenske razmere, bo do konca oktobra tudi ta odsek pod asfaltom. Pričela pa so se pripravljala dela tudi za 3. fazo, to je odsek dolg 4 km od Vagovke do Sodražice. Izvedba je odvisna od razpoložljivih fi-nančnih sredstev, vsekakor pa bodo vloženi vsi napor, da se tudi ta odsek čim prej moderni-za.

Moderniziramo pa tudi druge lokalne kategorizirane in neka-tegorizirane ceste. Tako je v KS Dolenja vas izvršena ojačitev vo-zišča skozi Dolenjo vas z novo asfaltno prevleko, pri čemer je bila predhodno očiščena in dopolnjena meteorna kanalizacija. V KS Ribnica je bila dokončana modernizacija ceste Ribnica — Jurjevica ter krajši odsek ceste Ribnica — Bukovica vključno z novim mostom. V KS Velike Pol-jane je bila rekonstruirana cesta v naselje Finkovo, v moderniza-ciji pa je še preostali nemoderni-zirani del ceste skozi naselje Ortnek. V KS sv. Gregor je bila

rekonstruirana cesta na odseku Gašpinovo — Hojče v dolžini 1 km. v KS Sodražica pa sta bili modernizirani cesti skozi naselje Vinice in Veliki Zapotok. V KS Loški potok so bile modernizi-rane razne vaške poti in ulice na celotnem področju Loškega po-toka. V gradnji so tudi avtobusna postajališča ob magistralni cesti Ljubljana—Kočevje in sicer Breg—Grič, Ortnek in Dol. Podpoljane, katera bodo v krat-kem dograjena.

Kot že leta nazaj tudi za to leto lahko ugotovimo, da razvoj ko-munalnega gospodarstva v naši občini zaostaja za razvojem cest-nega gospodarstva. Na področju skupne komunalne rabe je bilo sicer storjeno nekaj več (javna razsvetljava, odvažanje smeti in drugih odpadkov tako iz mestnih naselij kot iz vasi, vzdrževanje in zimska služba na nekategorizi-ranih cestah), na področju indi-vidualne komunalne rabe pa se opaža manjši interes občanov za reševanje teh problemov. Nika-kor namreč ne moremo začeti z intenzivnejšimi aktivnostmi na izgradnji kanalizacije v Ribnici, pa tudi kanalizacija v Sodražici, ki je sicer že zgrajena, še ne obra-tuje.

Na področju komunalnega urejanja stavbnih zemljišč za in-

dividualno stanovanjsko gradnjo se stanje iz leta v leto izboljšuje, vendar še naprej predstavljajo glavno oviro razlastitveni po-stopki ter pomanjkanje izvaja-lev, ki bi bili v vsakem trenutku pripravljeni sodelovati, da bi bila finančna obremenitev gradite-ljev čim nižja, saj imajo le-ti z ostalimi deli (težki izkopi) velike stroške. To zlasti velja za po-dročje zazidalnih območij Breg—Grič in Humeč, kjer so bila za individualno stanovanj-sko gradnjo izkoriščena za kme-tijstvo nezanimiva zemljišča.

Financiranje komunalnega in cestnega gospodarstva je v naši občini dokaj zadovoljivo ureje-no, tako da bi bojazni, da se bo razvoj upočasnili oz. ustavili, saj je mnogo problemov še nerešenih. Vsekakor pa je financiranje naj-več odvisno od stanja v gospo-darstvu, katero prispeva večji del potrebnih sredstev.

Jože Mihelič

**DOPISUJTE
V GLASILO**

● VOLILNE SEJE KONFERENC SZDL

Program organizacije naj bo program ljudi

Letos poteče štiriletni mandat organizacijam SZDL, zato je na vseh ni-vojih potrebno pripraviti volilne seje, ki bodo letos združene s program-skimi sejami organizacij SZDL. To je dokaj obsežna politična akcija, ki zahteva široko mobilizacijo vseh delovnih ljudi in občanov.

Priprave na volilne seje konferenc so se začele že sorazmerno zgodaj tudi v naši občini, saj je Predsedstvo OK SZDL Ribnica že junija sprejelo usmeritve za pripravo in izvedbo volilnih sej konferenc SZDL v naši občini in rokovnik za izvedbo teh sej in s tem seznanilo tudi vse krajevne konfe-rence SZDL. Na skupnem sestanku predsednikov in sekretarjev krajevnih konferenc SZDL so bili vsi postopki izvedbe volilnih sej še posebej po-drobno obdelani, posebej je bila poudarjena najzahtevnejša naloga — evidentiranje za bodoči sestav KK SZDL in občinske konference SZDL ob doslednem spoštovanju kandidacijskega postopka za kandidiranje in voli-tve v vse organe SZDL.

Predsedstvo OK SZDL je na zadnji seji ocenjevalo potek priprav na izvedbo programske volilnih konferenc in ugotovilo, da priprave v vseh krajevnih skupnostih ne potekajo dovolj intenzivno in so že nastopile delne zamude pri izvajanju nalog, ki so za to obdobje predvidene s spreje-tim pravilnikom. Da bi pospešili priprave, je predsedstvo OK SZDL zadol-žilo posamezne člane predsedstva, da z obiski v vseh krajevnih skupnostih

pomagajo vodstvu krajevnih konferenc, da bodo priprave in izvedba pro-gramsko volilnih konferenc pravočasno zaključene.

Zavedati se moramo, da priprave na izvedbo volilnih sej konferenc SZDL potekajo v bistveno drugačnih razmerah kot pred štirimi leti, da so bistveno zaostreni materialni pogoji gospodarjenja, kar povzroča različne konfliktno situacije in drugačno razpoloženje ljudi.

Volilno — programske seje bodo morale podati kritično oceno realiza-cije programa, ki je bil zastavljen pred štirimi leti, ki je bil vsako leto na programskih konferencah sicer že obravnavan in dopolnjen z novimi ak-tualnimi nalogami, ki so se sproti pojavljale in si zastaviti tudi nov program, ki bo moral upoštevati trenutne gospodarske in politične razmere in tudi našo dolgoročno usmeritev pri uresničevanju programa gospodarske stabi-lizacije in nadaljnjem razvijanju našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Konference bodo morale oceniti, kako je dosedanja organiziranost SZDL vplivala na učinkovitost razreševanja številnih vprašanj in z ustreznimi kadrovskimi in organizacijskimi rešitvami zagotoviti razvoj takšnih demokratskih oblik in metod svojega dela, da bodo interesi delovnih ljudi in občanov, ki so najbolj živi, neposredni in množični, kar najhitreje tudi uresničeni.

S.K.

Štirideset let je minilo od pomembnih dogodkov v času narodnoosvobodilne borbe naših narodov in narodnosti. Tudi na našem območju se je takrat marsikaj pomembnega zgodilo. Kapitulacija Italije, zlom plave garde v Grčaricah, nekaj kasneje polom bele garde na Turjaku, znameniti Kočevski proces proti skupini najhujših izdajalcev, prvi kongres mladine v Kočevski Reki, volitve in nato v začetku oktobra prvi zbor odposlancev

slovenskega naroda v Kočevju, vse pa v pripravah na prelomno drugo zasedanje v Jajcu.

V počastitev vseh teh pomembnih dogodkov objavljamo zapis našega stalnega sodelavca Matije Maležiča »Odposlanci v oklepniku« o udeležencih zbora odposlancev v Kočevju iz našega območja.

Odposlanci v oklepniku

Mineva 40 let, odkar je bil zgodovinski Kočevski zbor. Menda še ni bilo objavljeno, da so bili odposlanci z ozemlja sedanje občine Ribnica, zato bodo morda nekateri podatki o tem zanimivi.

Volitve so bile kot v mirnodobskih razmerah, saj sta bili po odhodu Italijanov vsa Dolenjska in Notranjska v partizanskih rokah. Objavljene so bile z velikimi plakati, prvič so pri nas volile ženske in tudi mladina od 17. leta dalje. Opravljene so bile od 20. do 24. septembra 1943. Ohranjen je originalni dokument ribniškega okrožja, po katerem povzemam vrstni red, priimke in imena, poklice in bivališča izvoljenih:

Dolenja vas: Gorše Mirko, dijak, Dolenja vas 27, sekretar rajonskega komiteja Ribnica, partizan; Henigman Ignacij, kmet, Prigorica 27; Pogorelec Viktor, kmet, Dolenja vas 34; Vidervol Ljudmila, strokovna učiteljica, Dolenja vas 118, sekretarka rajonskega odbora OF Dolenja vas.

Loški potok: Knavs Rudolf, kmet, Hrib 7; Kordiš Anton, kmet, Šegova vas 6; Kordiš Franc, delavec, Travnik 6, sekretar rajonskega odbora OF Loški potok; Mišič Anton, kmet, Mali log 1; Samsa Alojzij, delavec, Retje 88.

Ribnica: Alič Ančka, kmet-ska gospodinja, Dolenje Laze 18; Ančik Jože, študent, Ribnica 164, član okrožne komisije VOS, partizan; dr. Bojc Franja, zdravnik, Ribnica 220; Gregorič Franc, kmet, Velike Poljane 29; Knol Vinko, študent, Ribnica 58, sekretar rajonskega odbora OF Ribnica, partizan; Majnik Anton, učitelj, Ribnica, načelnik okrožne gospodarske komisije, partizan; Maležič Matija, tehnik, Gorenja vas 1, sekretar okrožnega komiteja in sekretar okrožnega odbora OF, partizan; Mihelič Ivan, kmetski sin, Kot 22; Popit Franc, dijak, Vrhnika, instruktor centralnega komiteja, partizan. Pucelj Jože, kmet, Gorica vas 54; Šilc Marija, kmetica, Sajevec 23.

Sodražica: Drobnič Vence, kovač, Sodražica 104, član rajonskega komiteja Ribnica, partizan; Fajdiga Ivan, kmet, Sodražica 5, član okrožnega komiteja in član okrožnega odbora OF, partizan; Fajdiga Rožca, učiteljica, Sodražica 50; Ivančič Marija, kmetica, Gora 27-Petrinci; Modic Jože, kmet, Brinovšiča 3; Perušek Jože, kmet, Žimarice 8; Prijatelj Alojzij, kmet, Vinice 17.

Tu se ohranjeni dokument konča. Iz tedanjega okrožja Velike Lašče je bil v Podpoljanah, ki so danes v ribniški občini, izvoljen: Hočevar Franc, delavec, Dolenje Podpoljane 2.

Ribniško okrožje, ki je po osamosvojitvi Vel. Lašč, poleg območja sedanje občine obsegalo samo še Dobropolje, Drago in Struge, je imelo pravico poslati na zbor še dva tovariša iz vrst vidnih aktivistov.

To sta bila: Mikulič Karel, kmečki sin, Bela voda (Travnik), član okrožnega komiteja in član okrožnega odbora OF, partizan; Vesel Stane, sin obrt-

nika, Sodražica, sekretar rajonskega odbora OF Sodražica, partizan.

Torej 28 odposlancev, izvoljenih po volilnih enotah, dva pa od okrožnega odbora, skupaj 30.

France Popit, izvoljen v trgu Ribnica — volitve so bile v sokolskem domu — je bil zaradi slabe obveščenosti izvoljen tudi v Novi vasi v Cerkniškem okrožju. Zbora v Kočevju pa se ni udeležil, ker je bil bolan.

Skoraj vsi drugi odposlanci so se zbrali v Ribnici in se z velikim italijanskim vojaškim oklepnim avtomobilom odpeljali proti Jasnici in še vedno niso vedeli, kje bo zbor. To je bilo potrebno zaradi tajnosti, ker bi Nemci lahko zborovanje bombardirali. Odložili so jih v šoli in po hišah v Stari cerkvi. Tu so nekaj dni domovali, ponoči pa so jih vozili na zborovanje v Kočevje.

Vsak odposlanec je dobil pismo izkaznico, s katero je smel vstopiti v kočevski sokolski dom, kraj zborovanja.

V razpravi na zboru so po stenogramu sodelovali: Gregorič France, Ivančič Marija, Kordiš France in Maležič Matija. Ko je končala svojo navdu-

šujočo razpravo, s katero je iznenadila vse, je bila dotlej neznanica Ivančičeva takoj izvoljena v delovno predsedstvo zbora.

V Slovenski Narodno Osvobodilni Svet (SNOS) so bili izvoljeni: Fajdiga Ivan, Ivančič Marija, Kordiš France, Maležič Matija in Popit France. Za odposlanke v AVNOJ pa je bila izvoljena Ivančič Marija.

Po Kočevskem zboru je sledila nemška ofenziva. Od odposlancev se jih je 10 na novo priključilo desetim starim partizanom, tako da jih je bilo v partizanih 20. Ostali so živeli na terenu in bili preganjani, v zaporih in internaciji.

Sedem tednov po zboru je sredi Ribnice padel prvi odposlanec, to je bil partizan Anton Majnik. Za njim so pozneje do konca vojne padli še: partizan Jože Perušek na Gori, partizan Viktor Pogorelec v Veliki gori in partizan Alojzij Prijatelj na Urhu pri Ljubljani. Vsi ostali so vojno preživeli. Mnogi so umrli po vojni, da je od vseh odposlancev iz zasedanje ribniške občine živih samo še 13, torej manj od polovice.

Matija Maležič—Ciril

Okrožni odbor OF, Ribnica,
dne 27.9.1943.

I Z K A Z N I C A .

Maležič Matija, tehnik, Gorenja vas št. 1.
Tov. .... iz .....

je bil/a/ v času od 20. do 24. 9. 1943. na svobodnih in demokratičnih volitvah izvoljen/a/ za odposlanca slovenskega naroda v zbor odposlancev slovenskega naroda.

Naprošamo vse civilne in vojaške oblasti, da tovarišu /tovarišici/ pri vršenju njegovih /njenih/ dolžnosti pomagajo.

Smrt fašizmu — svobodo narodu !

Okrožni odbor OF, Ribnica:

Sekretar: .....

Člani: .....

.....

.....

.....

.....

.....

GLASOVALI SMO ZA NAPREDEK

Tisti znameniti 29. maj, dan petega referendumu za krajevni samoprispevek v naši občini, je že precej daleč, v preteklosti, za nami, pa vendar je treba o njem povedati še besedo ali dve, opisati ga in ga tako obeležena ohraniti tudi za prihodnost. V našem časopisu še posebej, ker smo tudi v pripravah nanj zapisali veliko in marsikaj, posvetili smo mu celo zadnjo, predreferendumsko številko konec maja.

Ne bi ponovno pisali o tem, za kaj smo se na referendumu odločali oziroma za katere akcije in aktivnosti bo namenjen denar samoprispevka naslednjih petih let. Kot dokument naj ostane zadnja številka Rešeta, koder so zabeleženi vsi skupni programi in programi krajevnih skupnosti in poskus dogovora, da bomo kar največ načrtovanega poskušali s skupnimi močmi tudi uresničiti. Uresničiti čim prej in čim bolje.

Precej bojazni je bilo pred referendumom, saj smo se vsi zavedali, da časi takim akcijam niso najbolj naklonjeni. V časih, ko se realni osebni dohodki zmanjšujejo, cene pa plešejo svoj vrto-glavi ples, je vsako dodatno poseganje v delavčev žep boleče. Sam uspeh referendumu, odziv volilcev na volišča in število glasov za samoprispevek pa so vse poprejšnje teorije postavili na glavo in ponovno dokazali in potrdili visoko stopnjo zavesti in odločnosti naših občanov, njihove pripravljenosti za skupno reševanje skupnih problemov.

Razvojni programi, ki so jih občanom razgrnile krajevne skupnosti in skupščina občine, pomenijo drzno načrtovanje sicer neobhodno potrebnih naložb na družbenem in komunalnem področju v naslednjih letih. Drzno zaradi tega, ker je načrtovanje aktivnosti, posebno za več let naprej, negotovo, podobno matematični enačbi z več neznanikami, katerih najbolj zagonetna je predvsem ena — cena.

Kako smo 29. maja v naši občini glasovali za napredek, za samoprispevek?

Možnost glasovanja na 43 voliščih v šestih krajevnih skupnosti (odšteti so že zdomci in občani na sluzenju vojaškega roka, katerih je bilo 506) je imelo 8.540

Po krajevnih skupnostih in po naseljih so bili doseženi naslednji rezultati:

KS oz. volišče	št. volilcev	ZA	% ZA	proti	%
TVD Partizan Ribnica	340	210	61,36	93	27,35
Delavska univerza	224	124	55,36	74	33,04
Veter. postaja	356	243	68,26	87	24,14
Glasbena šola	342	211	61,70	85	24,90
Gozd. dom	391	218	53,75	102	26,09
Društ. upokoj.	462	276	59,74	123	26,62
Hrvača	144	86	59,72	50	34,72
Goriča vas	274	84	30,66	145	52,92
Nemška vas	174	94	54,02	72	41,38
Otavice	73	43	58,90	30	41,10
Sajevec	97	52	53,60	41	42,27
Bukovica	62	48	77,42	14	22,58
Dane	57	42	73,68	11	19,30
Zadolje	19	17	89,47	1	10,53
Jurjevica	162	79	48,77	75	46,30
Kot	86	52	60,46	32	39,54
Breže	100	66	66,00	34	34,00
Breg	159	114	71,69	39	24,53
Dolenji Lazi	195	126	64,62	62	31,79
Žlebič	233	142	60,94	87	37,34
Sušje	104	29	27,88	68	65,38
KS Ribnica skupaj	4.054	2.356	58,11	1.325	32,68
Lipovec	78	68	87,18	10	12,82
Prigorica	330	137	41,52	126	38,18
Dolenja vas	459	328	71,46	43	11,43
Blata	35	20	57,14	12	34,29
Rakitnica	183	107	58,47	54	29,51
Grčarice	123	69	56,10	51	41,46
KS Dolenja vas skupaj	1.187	729	60,34	296	24,50
Velike Poljane	126	90	71,43	27	21,43
Ortnek	93	58	62,37	33	35,48
KS Velike Poljane skupaj	219	148	67,57	60	27,39
KS Sv. Gregor skupaj	364	254	69,78	84	23,07
Zapotok	243	177	72,84	66	27,16
Lipovščica	64	36	56,25	26	40,43
Zamostec	171	118	69,01	43	25,15
Sodražica	588	361	61,39	185	31,76
Žimarice	192	75	39,06	90	46,88
Globel	79	53	67,09	19	24,05
Podklanec	62	44	70,97	12	19,35
Gora	147	124	84,35	13	8,84
KS Sodražica skupaj	1.546	988	63,90	454	29,36
Retje	333	268	80,48	44	13,21
Hrib	239	195	81,59	35	14,64
Šegova vas	102	83	81,37	12	11,76
Travnik	323	270	83,59	37	11,46
Mali log	152	113	74,34	36	32,68
KS Loški potok skupaj	1.149	929	80,85	164	14,27

občanov. Skupno je glasovalo 7.990 volilcev ali 93,55 %, ZA uvedbo samoprispevka je glasovalo 5.404 ali 63,27 %, proti 2.383 ali 27,90 %, neveljavne glasovnice so bile 203.

»Spodrsnilo« je samo na petih od 43 volišč, kjer so se volilci v bistvu izrekli proti samoprispevku in sicer na treh voliščih v krajevni skupnosti Ribnica in po enem volišču v KS Dolenja vas in KS Sodražica. Vendar pa rezultati na teh voliščih niso bistveno vplivali na splošen izid referendumu v občini, saj je skupen odstotek glasov za samoprispevek (63,28 odstotka) več kot zadovoljiv in spodbuden. Prav tako negativna volišča niso vplivala na izide glasovanja v posamezni krajevni skupnosti, saj je bil samoprispevek izglasovan tudi v sleherni krajevni skupnosti posebej.

Pretežno negativno (manj kot 50 odst. glasov) so se do samoprispevka opredelili na naslednjih voliščih: Sušje — 27,88 % za, Goriča vas — 30,66 %, Jurjevica — 48,77 %, vsa v KS Ribnica, Žimarice v KS Sodražica — 39,06 % in Prigorica v KS Dolenja vas — 41,52 %.

Večina pa je zmagala, se znala pravi čas pravilno opredeliti in odločiti na osnovi spoznanja, da lahko le s skupnimi močmi uresničimo nujno potrebne načrte. Povedati je treba, da so bili daleč najboljši rezultati doseženi v KS in na vseh voliščih v Loškem potoku, kjer so bili z 80,85 % za dobrih 17 odstotkov nad skupnim občinskim povprečjem. Istočasno so v vasi Travnik v Loškem potoku izvajali tudi referendum za dodatni samoprispevek za asfaltiranje vaških poti in tudi ta referendum je nad vsemi pričakovanji uspel. Na osnovi tega so tudi že ceste v Travniku asfaltirane, prav tako vrsta dovožov do hiš in dvorišč, kar so krajanje še posebej sami financirali.

Ne pozabimo — odločali smo se v težkih časih za samoopovedovanje, za podporo skupnosti, tudi za žrtve, odločali za to, da nam bo lepše že zdaj in v prihodnje še bolj. Vztrajajmo, da bomo dogovorjene naloge čim hitreje tudi uresničili.

France Grivec

Regresi za letne dopuste

Na zadnji seji občinskega ZS je tekla razprava tudi o regresu za letni dopust. Ugotavljamo, da so bili regresni letos različni v posameznih delovnih organizacijah in delovnih skupnostih. Tako so ponekod dobili delavci regres v višini 4.000 din, drugje pa nad 6.000 dinarjev. Sindikat je začel akcijo, da bi bili v prihodnjem letu regresni enaki v vseh DO. Frav tako so razpravljali o pripravah na obdaritev Dedka Mraza. Tudi pri obdaritvi Dedka Mraza je vsako leto nekaj izjem, ko nekatere delovne organizacije obdarjujejo otroke po svoje. Gre za enotno politiko obdaritve otrok v občini, ne glede na to, kje so starši otrok zaposleni.

O.K.

Priprave na občne zборе

V občinskem svetu ZS in v osnovnih organizacijah ZS so že pričeli s pripravami na letne občne zборе, ki bodo v začetku prihodnjega leta. Na teh občnih zborih bodo OO ZS volila nova vodstva IO OO ZS. Gre predvsem za najbolj odgovorna vodstva v IO OO, predvsem pa je pomembno kadrovanje predsednikov osnovnih organizacij. Sindikalne organizacije naj bi vodili najsposobnejši ljudje, saj vemo, da dobiva sindikat vse večjo vlogo pri kreiranju politike in vsesplošne odgovornosti v gospodarjenju.

O.K.

V novembru sindikalna politična šola

Občinski svet ZS Ribnica je namenjena sistematično skupaj z Občinskim svetom ZS Kočevje organiziral sredi novembra v Ribnici občinsko politično šolo ZS. Takšna šola je že letos spomladi bila v Kočevju, katere so se udeležili tudi slušatelji iz naše občine.

Občinska politična šola ZS

O.K.

Ob otvoritvi doma obrtnikov je bila v novih prostorih združenja organizirana tudi bogata razstava najrazličnejših izdelkov in dejavnosti našega malega gospodarstva. Šele razstava pozornemu obiskovalcu pokaže, s čim vse se naši obrtniki ukvarjajo, potrdi pa tudi misel, da še daleč niso izkoriščene vse možnosti za nadaljnji razvoj, predvsem sodelovanje z gospodarstvom. O obrtnem združenju in položaju malega gospodarstva v občini bomo kaj več pisali prihodnjic.

RESNO V RESNIH ČASIH

V zadnjem času se na vseh nivojih pogovarjamo o izvajanju stabilizacije. Tako je tudi Občinski svet ZS Ribnica imel v zadnjem času nekaj sej, na katerih smo konkretno razpravljali o stabilizacijski politiki v občini.

Zelo so nam prišle prav usmeritve RS ZS Slovenije. Po teh usmeritvah mora ZS svoje aktivnosti usmeriti v tiste točke stabilizacijskega programa, od katerih je odvisen družbenoekonomski in socialni položaj delavca v združenem delu. Poleg tega mora sindikat razviti take metode dela, da delo ne bo samo forumsko, da ga bodo nadomestili neposredni stiki, pogovori z delavci — s člani sindikata v ZS. To obenem tudi pomeni, da ne bomo načrtovali reševanja novih problemov, ampak bolj ocenjevali, zakaj že sprejetih nismo uresničili.

Predlog aktivnosti ZS Slovenije in Občinskega sveta ZS pri uresničevanju dolgoročnega programa stabilizacije zajema področje aktivnega delovanja sindikatov v tem in prihodnjem letu. Ta področja so:

Pridobivanje oz. večanje (realnega) dohodka kot materialne podlage za krepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva;

Uresničevanje socialističnega samoupravnega načela delitve po delu in rezultatih dela;

Samoupravno organiziranje združenega dela z vidika uveljavljanja dohodkovnih odnosov ter samoupravnega združevanja dela in sredstev;

Zagotavljanje socialne varnosti delavcev in njihovih družin;

Zmanjševanje vseh oblik neproduktivne režije v vseh sektorjih družbe. Dogovorjeno politiko zmanjševanja porabe je treba uveljaviti na vseh ravneh in na vseh področjih — tudi na področju splošne porabe v občini, republiki in še posebej v federaciji.

Menimo, da morajo programi stabilizacije sloneti na podrobni analizi ekonomskega položaja posameznih dejavnosti. Ob predlogih o povišanju cen morajo biti izdelane analize produktivnosti in analize stroškov ter predlogi za njihovo zmanjševanje.

Podprli bi le tisto povišanje cen, ki dejansko prispeva k odpravi zatečenih neusklajenosti in k izboljšanju družbenoekonom-

skega položaja delavcev, ki so zaradi sedanjih neustreznih delitvenih razmerij v objektivno slabšem položaju.

Prav tako menimo, da noben delavec v naši družbi, ki dosega pričakovane rezultate dela, ne sme prejemati nižji osebni dohodek od zajamčenega.

Uresničevanje dolgoročnega programa stabilizacije je v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah osrednje gospodarsko in politično vprašanje. Te odgovornosti se v OSZS v polni meri zavedamo. Zato smo predlagali oz. dali smernice združenemu delu, da se v vseh naših delovnih organizacijah sprejmejo stabilizacijski programi s konkretnimi opredelitvami za boljše gospodarjenje.

Smatramo namreč, da imamo tudi v naših DO še precej notranjih rezerv v produktivnosti dela, zmanjševanju stroškov pri izrabi

surovin, režijskih delih itd. Vsi stabilizacijski programi naj bi imeli načrte za normalne, otežene in kritične razmere v gospodarjenju. Prav tako smo predlagali, da izdelajo stabilizacijske programe SIS splošne in materialne porabe. Izvršni svet SO naj bi takoj začel z izdelavo občinskega stabilizacijskega načrta v gospodarstvu in SIS splošne in materialne porabe.

Sindikati smo mnenja, da je treba dati večji poudarek periodičnim obračunom gospodarjenja. Periodični obračuni so barometer našega gospodarjenja, zato jim je treba dati večjo veljavo.

Poznamo velike obveznosti naše družbe v zvezi z izvozom blaga na konvertibilno tržišče. V ta sklop je vključeno tudi naše združeno delo. Zaenkrat te naloge naše DO sprotno uresničujemo, kar gre zahvala vsem tistim

delavcem, ki z vso odgovornostjo opravljajo svoje delovne naloge.

Zaostrene gospodarske razmere so nam že in bodo še znižale naš življenjski standard. Ob tem bi se morali zavedati, da smo v preteklih letih imeli blaginjo na račun tujih kreditov, da pa nam gre sedaj slabše, ker moramo te kredite vračati. Tako stanje bo trajalo še nekaj let. Ob tem pa ne bomo smeli pozabljati na tiste delavce z nizkimi osebnimi dohodki, ki živijo iz rok v usta in jim omogočiti normalno življenje.

Zato se bo morala sleherna DO, posebno pa tiste, ki poslujejo na meji rentabilnosti, zavzemati za dvig produktivnosti in takšnega poslovanja, ki bo omogočil vsem delavcem normalne OD, da bodo sedanje krize kar najmanj boleče občutili.

K.O.

Nekaj dni pred sejmom, konec avgusta, je bil odprt dom ribniškega združenja obrtnikov. Nedvomno je dom velika pridobitev ne le za naše obrtnike, pač pa tudi za Ribnico. Združenje ima profesionalnega tajnika in delovanje obrtnikov v okviru združenja bo gotovo veliko uspešnejše. Današnji časi postavljajo pred malo gospodarstvo odgovorne naloge in temu primerno se je treba tudi organizirati. Malo gospodarstvo ima pomembno mesto tudi v občinskem družbenem planu tako z vidika proizvodnje in organiziranja uslug kot po zaposlovanju. Mnogo neizkoriščenih možnosti je za malo gospodarstvo tudi v sodelovanju z našo industrijo, čemur je treba v naslednjem obdobju posvetiti bistveno večjo skrb.

Na sliki — z otvoritve doma obrtnikov v Ribnici, ki je v nekdanji Šmalčevi hiši nasproti delavske univerze.

VSA PROIZVODNJA V ENI POGODBI

Kmetje so ob pristopu v članstvo zadruga podpisali sporazum o združitvi v zadrugo in splošno člansko pogodbo. S temi akti so določene osnove in okviri medsebojnega sodelovanja. Med drugim tudi, da se član združuje v zadrugo s celotno zmogljivostjo kmetij. V 6. čl. članske pogodbe pa določeno, da bosta z zadrugo sklenila letno pogodbo, v kateri bo določena količina in kakovost skupnih pridelkov.

Do sedaj smo sklepali več pogodb, ločeno po vrsti proizvodnje. Proizvodnja po teh pogodbah ni imela značaja družbene proizvodnje, čeprav je v članski pogodbi (4. člen) tako določeno.

Zadružna zveza Slovenije je s sodelovanjem zadrug in kmetov pripravila predlog enotne pogodbe, ki bi zajela celotno proizvodnjo kmetije.

V prvem členu so opredeljene osnove, na katerih temelji pogodba (članska pogodba, samoupravni sporazum o združevanju z zadrugo in o temeljih plana 81-85) ter cilje, ki jih s pogodbo želimo doseči:

- skupno organizirano pridelavo, predelavo in prodajo kmetijskih pridelkov v skladu s proizvodnim planom zadruga,
- popolno oskrbo člana z repromaterialom, zagotovitvijo pospeševalne službe in sredstev za naložbe v načrtovani skupni proizvodnji,
- razporejanje skupnega prihodka in rizika v razmerju s prispevkom k ustvarjenemu prihodu,
- zagotovitev socialne varnosti članov
- člani se s to pogodbo vključujejo v družbeno organizirano proizvodnjo z vsemi proizvodnimi zmogljivostmi svoje kmetije
- proizvodnja, ki je predmet te pogodbe, ima značaj družbene proizvodnje in ji pripadajo vse družbene ugodnosti, ki so določene za družbeno proizvodnjo.

V drugem poglavju so navedene obveznosti članov. Vnesejo se razpoložljive zemljiške površine in kulture, ki bodo posejane na določenih površinah s količinami, namenjenimi za prodajo.

Prav tako je navedeno stanje živine in živinorejska proizvodnja namenjena trgu: meso, mleko, plemenska živina. Vpiše se tudi predvideno povečanje črede.

Obveza člana glede kvalitete oddanih pridelkov, rokov dobave in načina priprave in odpreme pridelkov. Člani soglašajo, da zadruga zavaruje v njihovem imenu in za njihov račun za vse zavarovalne rizike — kmetijske pridelke in živino in plačuje za njihov račun zavarovalno premijo. Tretje poglavje obravnava obvezo zadruga.

Tu je navedeno naročilo mineralnih gnojil, semen, škropiva, plemenske živine, goriva, gradbenega materiala in strojnih storitev, ki so potrebni za izvajanje pogodbene proizvodnje.

Če zadruga po svoji krivdi ne bi dobavila naročenega pravočasno, je dolžna kmetu povrniti škodo, ki bi jo zaradi tega utrpel.

V četrtem poglavju so navedene medsebojne pravice in obveznosti, zlasti o pravočasnem prevzemu blaga, določitvi višin, akontacij na ceno, rokih plačila, obračuna dobavljenega repromateriala in storitev ob oddaji pridelkov po nabavnih cenah zadruga — brez obresti in marže, obračun obveznosti do poslovnih in drugih skupnosti, ki bremenijo proizvodnjo itd.

Dokončni obračun je narejen po zaključnem računu glede na vloženo delo in sredstva.

Obračun poteka preko zadružne HKS

Zadruga se obvezuje nuditi strokovno pomoč. Preskrbeti članu sredstva za investicije in proizvodnjo v skladu s planom in možnostmi, voditi prijavno službo pri obveznem pokojninsko invalidskem zavarovanju ter porodniškem dopustu;

- voditi predpisano evidenco za oskrbo kmeta brez prometnega davka z gradbenim in drugim materialom ter pogonskim gorivom, za uveljavljanje premij, regresov in drugih družbenih nadomestil kmetom o proizvodnem sodelovanju člana z zadrugo (v knjigovodstvu)
- druga dela, ki so potrebna za uspešno proizvodno sodelovanje.

Član se obvezuje, da bo redil krave v A ali Z kontroli in dovolil ali sam izvajal kontrolo proizvodnosti ali dal vse potrebne podatke.

V petem poglavju je navedeno, da je pogodbeni stranka, ki je kršila pogodbo, dolžna povrniti oškodovani stranki škodo in izpadek dohodka. To velja tako za zadrugo kot za kmeta.

Če član ne izpolni pogodbe, mora v 15 dneh vrniti zadrugi vsa nadomestila, ki jih je prejel s 30% obrestmi in vse prejete kredite z obrestmi, ki so za take primere navedene v kreditni pogodbi.

Mislím, da smo navedli bistvene značilnosti in glavne pogoje iz pogodbe.

Gre za vzpostavitev resnih in poštenih odnosov, ki zagotavljajo načrtovanje proizvodnje in potrebnega materiala. Za tako načrtovano proizvodnjo bo družba zagotovila potrebna devizna sredstva in s tem nemoteno oskrbo z repromaterialom, regrese, premije, sredstva za razvoj in drugo.

Vabimo vse kmete, da dajo ustnemo ali pismeno pripombe in pmišleke na pogodbo ali sodelujejo v razpravi, kjer bo organizirana.

KZ Ribnica

● NOV ZAKON O INVALIDSKEM IN POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU

ZAVAROVANJE ZDRUŽENIH KMETOV

Skupščina SR Slovenije je 20. 7. 1983 sprejela zakon o IPZ (invalidsko pokojninskem zavarovanju), ki velja od 1. 7. 1983, uporabljal pa se bo od 1. 1. 1984 dalje. Na podlagi določil zakona smo dolžni v zadrugi prijavititi združene kmete (člane zadruga, ki so podpisali člansko pogodbo) v zavarovanje v 60 dneh od uveljavitve zakona, to je do 13. 10. 1983.

Da bomo to lahko izvedli, moramo imeti točen članski imenik in izvesti akcijo po terenu, da kmetom obrazložimo pogoje zavarovanja in dobimo potrebne podatke za zavarovanje. Akcija naj bi potekala po krajevnih skupnostih ali po zadružnih enotah.

Kako in kje se izvede zavarovanje?

1. Zavarujejo se vsi kmetje, ki niso zavarovani iz delovnega razmerja (starostni zavarovanci)
  2. Tisti kmetje, ki so bili že sedaj zavarovani na podlagi pogodbe.
  3. Vsi tisti, ki niso bili zavarovani nikjer (člani gospodarstev)
- Zadruga bo izvedla zavarovanje za tiste kmete, ki so podpisali člansko pogodbo in seveda tudi družinske člane, če so podpisali pristopno izjavo (žene lahko izbirajo, ali se zavarujejo samostojno, če se izjavijo, da so kmetice ali se izjavijo, da so gospodinje in se jih ne zavaruje).

Tisti kmetje, ki bodo do 31. 12. 1983 stari 60 in več let, se bodo morali izjaviti, ali se zavarujejo po novem zakonu ali ostanejo zavarovani po prejšnjem zakonu.

Potrebno je omeniti, da se bo zavarovalna doba štela nosilcu zavarovanja, ženi nosilca in nasledniku, če ni v delovnem razmerju in da je bil nosilec zavarovanja oz. kmetija starostno zavarovana v obdobju od 1. 1. 1972.

Tisti kmetje, ki niso podpisali članske pogodbe, bodo morali prijavo za zavarovanje vložiti sami.

Kakšni podatki in dokumenti so potrebni:

1. Potrebno si je pridobiti delovno knjižico na občini Ribnica (delavne knjižice naj bi se izdajale v okviru akcije, ki jo bo zadruga izvajala za zavarovanje)
2. Šolsko spričevalo
3. Zdravstvena knjižica (zelena) za vse zavarovance
4. Rojstni list oz. poročni list
5. Zadrugi so potrebni tudi podatki iz matične evidence, to so številke, ki so vpisane v zdravstveni knjižici.

Prosimo vse kmete, katere bo zadruga vabila na določeno mesto, da se s potrebnimi dokumenti zglasijo na določenem mestu, da bo postopek za izvedbo zavarovanja čim bolj tekoč in hiter.

KZ Ribnica

VARSTVA ARHIVSKEGA GRADIVA DRUŠTEV

Mnoga društva se še danes ne zavedajo, kakšno vlogo ima dokumentarno gradivo, ki nastaja pri njihovem delu, sicer bi se do njega obnašala drugače. Vedeti morajo (bi morala), da tudi del njihovega gradiva predstavlja kulturno dediščino, to je izvorno in reproducirano (pisano, risano, tiskano, fotografirano, filmano ali kako drugače zapisano) dokumentarno gradivo, ki ima trajen pomen za znanost ali za kulturo in ki ga je treba po zakonu o naravni in kulturni dediščini izročiti arhivu v določenem roku, do takrat pa čuvati in varovati (tudi pred vlomi, požari, tatvinami ali pred drugim uničenjem). Varstvo kulturne dediščine je namreč skrb vsakega občana in celotne družbe.

Pri nekaterih društvih je bilo ugotovljeno, da se ne ukvarjajo veliko s svojimi arhivi.

Ni jim do tega, da bi se njihovo gradivo ohranilo in očuvalo. Številni dokumenti, ki bi lahko odgovorili na marsikatero vprašanje, so za njih le navadni papirji, ki jih ob prvi priložnosti odvržejo. Nihče pa pri tem ne pomisli, da se pri tem dela velika škoda in da se hkrati krši zakon, ki ga

mnohi ne poznajo, a bi ga morali. Zlasti tisti, ki imajo v društvih pomembne položaje (tajnik ali oseba, ki mu društvo zaupa opravljanje teh nalog). Mogoče bi v nasprotnem primeru drugače gledali na vso stvar in drugače ravnali z gradivom, ki je družbena lastnina. Tak malomaren odnos je treba takoj spremeniti.

Pomembno vlogo ima pri tem tudi arhiv, katerega naloga je, da ugotavlja, zbira, strokovno obdeluje arhivsko gradivo, ki nastane tako, da ga imetnik (v tem primeru društvo) po navodilih arhiva odbere iz dokumentarnega gradiva in ga izroči arhivu v originalu, urejeno, popisano in v zaokroženih in kompletnih enotah.

Tako je Zgodovinski arhiv Ljubljana izdal navodilo za odpiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega, ki nastaja pri delu društev. Z njim je pojasnil oziroma določil, katero gradivo ima lastnosti arhivskega gradiva. Zajel pa je le gradivo, ki je značilno za večino društev. Pri nekaterih društvih namreč nastaja specifično gradivo, značilno samo zanje. Za njih je potrebno navodilo dopolniti glede na njihovo vrsto gradiva.

Naj navedemo nekaj primerov ar-

hivskega gradiva, ki ga morajo društva odbijati in izročiti arhivu. Pomemben dokument predstavlja registracija, brez katere društvo ne more obstojati. Za njegovo nadaljnje delo in delovanje pa so potrebna še pravila, pravilniki, samoupravni sporazumi, statut in drugi samoupravni akti, katerih se mora držati, če hoče uspešno in pravilno delovati. Trajno zgodovinsko vrednost predstavljajo tudi zapisniki društva z gradivom za seje, sestanke, konference, skupščine, občne zборе, članske sestanke. Ti omogočajo celoten vpogled v delovanje društva (če so popolni). Za zgodovino kulturnega in družbenega življenja pa niso pomembni le zapisniki in ostalo spisovno gradivo. Velikokrat to vrsto gradiva zelo nazorno dopolnjujejo druge vrste arhivskega gradiva, kot so diplome, priznanja (listine, ki so podeljene posameznikom ali ustanovam kot priznanje za njihovo delovanje), fotografije, filmsko gradivo, izjave, spomini, časopisni članki, poročila, govori, kritike, ocene, ki se nanašajo na delovanje društva.

Mnoga društva vodijo tudi kronike, kamor sproti zapisujejo določene

dogodke društva. Velikokrat so ji priložene oziroma dodane fotografije, razni teksti, s katerimi kronika še bolj pridobi na svoji vrednosti. Razna tiskana vabila, sporedi prireditvev, letaki, plakati, katalogi, gradivo ob praznovanju obletnic predstavljajo zelo pomembno propagandno gradivo, ki je namenjeno predvsem za obveščanje in seznanjanje javnosti o delovanju in prireditvah društva. Važna kategorija arhivskega gradiva so tudi sezname, spiski, imeniki članstva.

Da bi se društva še bolj zavedala, kakšen pomen ima njihovo gradivo, se je Zgodovinski arhiv Ljubljana povezal z občinskimi upravnimi organi pristojnimi za kulturo, ki so na njegov predlog izdali odredbe o družbenopravnih osebah in društvih, izbranih po določenih kriterijih, katerih arhivsko gradivo bo prevzemal.

V Ribnici je to storil komite za družbene dejavnosti in občno upravo občine Ribnica. Odredba je izšla v Uradnem listu SRS, št. 7/82. Od društev in zvez (združenje društev za uresničevanje svojih ciljev), pa zajema le Občinsko gasilsko zvezo Ribnica, preko katere se da dobiti vpogled v delovanje gasilskih društev, ki imajo na tem območju kar dolgo tradicijo. Evidencial in popisal je njeno gradivo z nalogo, da ga po dogovoru prevzame. Pri okvirnem popisu gradiva je bilo ugotovljeno, da zveza, ki usklajuje delo gasilskih društev, obstaja od leta 1952. Njeno gradivo pa ni bilo v celoti na enem mestu. Nekaj ga je imel takratni predsednik na domu, ostalo pa je bilo v gasilskih domovih Prigorica in Dolenja vas. To seveda ni dobro, saj tako razdrobljeni fond nima tiste vrednosti, ki bi jo lahko imel hranjen na enem mestu kot celota. Hkrati pa je tudi večja možnost, da se gradivo izgublja. S tem bi nastala velika škoda.

Zanimivo je, da Zgodovinski arhiv Ljubljana v arhivskih prostorih za občino Ribnica v Kočevju nima niti enega fonda društva (zveze), ki je in ki še deluje na tem področju.

S tem pa ni rečeno, da ostala društva (zveze), ki jih odredba ne zajema, lahko z gradivom počno karkoli (npr. Zveza telesnokulturnih organizacij Ribnica, Društvo Partizan Ribnica, Občinska zveza prijateljev mladine Ribnica, Turistično društvo...) Po zakonu ki sem ga omenil že na začetku so tudi TA društva (športna, strokovna, gasilska, humanitarna, kulturna in ostala), od katerih Zgodovinski arhiv Ljubljana po sedaj veljavnih predpisih začasno ne bo prevzemal arhivskega gradiva, **dolžna ravno tako odpirati in trajno hraniti arhivsko gradivo**, ki ima trajen pomen za znanost in kulturo.

Na njihovo zahtevo, pa jim mora Zgodovinski arhiv Ljubljana poslati pojasnila za odbiranje arhivskega gradiva iz dokumentarnega gradiva. Arhivsko gradivo je torej zaščiteno z zakonom, kako pa ga bomo izvajali, bo pokazal čas.

Arhivist:
Boris Rozman

● RDEČI KRIŽ V NAŠI OBČINI

Še neizkoriščene vse oblike dela

Organizacija RK živi in dela, čeprav nosijo vse breme njeni dolgoletni, prekaljeni in že maloštevilni aktivisti, ki bi želeli delo vsaj delno prepustiti mlajšemu rodu. Jeseni bomo izvedli skupščine krajevnih organizacij RK, da jih pozivimo, pomladimo in tudi na novo ustanovimo. Pozivamo vse krajanje, da se skupščin udeležijo v čim večjem številu in pokažejo pripravljenost prevzeti nase vsaj delček nalog. RK pomeni družbeno vrednoto, katere bistvene vsebine so humanost, solidarnost, medsebojna pomoč, varstvo okolja in še kaj. Vse to v veliki meri, lahko rečem odločilno vpliva na srečo človeka, posameznika in družbe. Srečen človek pa je osnovni cilj naše socialistične družbe. Ne izgovarjajmo se na po-

manjkanje časa. Vsak naj prispeva samo zrno, pa bo pogača nasitila vse lačne.

Želim osvetliti vsaj nekatere dejavnosti, ki jih izvaja RK. Poudariti moram, da sedanje operativno delo teče le po zaslugi osnovnošolcev — MRK in njihovih mentorjev. Otrokom pa dajemo slab zgled, zato se tudi tisti najbolj delavni po končani OŠ, izgubijo.

KRVODAJALSTVO — Na tem področju tudi odrasle lahko pohvalimo. Letos se je krvodajalske akcije udeležilo 720 občanov, od tega jih je kar 95 prvič dalo kri. V izredni akciji 1. 8. v Ljubljani pa je sodelovalo 50 krvodajalcev, predvsem z Rika.

MEDSEBOJNA POMOČ. Možnosti na tem področju še zdaleč niso

izkoriščene. RK je pripravljen prevzeti koordinacijo med tistimi, ki želijo nuditi pomoč in tistimi, ki so pomoči potrebni. Pomoč pri vsakdanjih opravilih, varstvo otrok tudi samo za kakšno uro ali ob večerih, pomoč pri sezonskih opravilih ali pa samo prijateljski klepet in obisk človeka zelo osreči in obogati. Javite se starejši občani, mladi starši, osamljeni ljudje, mlada dekleta in fantje, ki ne veste, kako bi izkoristili svoj prosti čas. Spoznali boste, koliko človek pridobi v stikih s človekom.

VARSTVO OKOLJA IN ZBI-RANJE SEKUNDARNIH SURO-VIN.

Zelo mačehovsko se obnašamo do naše okolice. Mar zanemarjenost in divja smetišča vsepovsod ne vplivajo neugodno na vaše počutje? Sporočite RK in poskrbeli bomo za odvoz bele tehnike, pločevine, stekla, papirja, tekstila, ki ste ga namenili odvreči. Posebno v večjih stanovanjskih hišah opažamo, kako romajo v smeti kupi papirja in stekla. Naloga hišnih svetov bi bila, da opozorijo stanovalce in določijo prostor v hiši, kjer naj zbirajo ta material, za odvoz pa obvestijo RK. Z malo discipline bi dosegli velik ekonomski učinek, ki pa zadeva nas vse.

Oblikujmo odnos do teh stvari! Z osebnim zgledom bomo naredili največ, kar se da, zase in za celotno družbo. Sekretar OORK Ribnica
Nada Lavrič

Tečaji prve pomoči

Člani ekip prve pomoči v delovnih organizacijah in v krajevnih skupnostih morajo obnoviti svoje znanje, usposobiti pa je treba tudi nove kadre. Znanje prve pomoči pa je dobrodošlo in koristno tudi v vsakdanjem življenju. Organiziramo tečaje in zbiramo prijave za tečaje:

— 80-urni tečaj PP (prve pomoči)

— 20-urni tečaj PP

— tečaj nege bolnika na domu

Prijave pošljite na naslov: Partizanska 1
OORK Ribnica

V preteklem letu je bil podpisan samoupravni sporazum o razvijanju mladinskega prostovoljnega dela v občini Ribnica do leta 1985. Kljub temu, da se ga vsi, kot je pri nas to v navadi s samoupravnimi sporazumi, prav dosledno ne držijo, pa je v mnogem olajšal prizadevanja OK ZSMS in njenega centra za MDA pri zbiranju potrebnega števila brigadirjev ter sredstev, ki so potrebna za udeležbo naše brigade na akciji. Doseženo pa je bilo predvsem to, da skrb za razvoj mladinskega prostovoljnega dela ni zgolj problem mladih ali celo same OK ZSMS, ampak širše družbenopolitične skupnosti, za kar smo se že zdavnaj odločili v mnogih resolucijah in kongresnih dokumentih. V Ribnici je stvar uspela, saj je bila lanska in tudi letošnja brigada popolna, njeni uspehi, predvsem delovni, pa tudi niso bili tako majhni.

Že v preteklem letu je naša MDB dokaj dobro zastopala barve naše občine na republiški MDA »Brkini — 82«. Bila je med najbolj delavnimi, dobila je vsa dekadna priznanja, le za las pa ji je ušlo najvišje republiško priznanje. Vse to nas je vzpodbudilo in že po končani akciji so brigadirji predlagali, da bi se v letošnjem letu udeležili zvezne MDA. Želja se je uresničila, MDB Fran Levstik je v začetku julija za mesec dni odšla na zvezno MDA Kozjansko več kot popolna, saj jo je sestavljalo 47 brigadirjev, medtem ko je za popolno brigado potrebnih 40.

Poudariti velja, da je to prva udeležba ribniških brigadirjev na zvezni MDA v zadnjem obdobju ali kot včasih temu rečemo po novem valu mladinskih delovnih akcij.

Priloge na odhod brigade so se že dokaj zgodaj začele, skoro takoj v začetku leta. Po zaključnem zbiranju brigadirjev so bile sklicane tri brigadne konference, izvedena pa je bila tudi enodnevna delovna akcija, tako da je pred odhodom brigada bila dokaj dobro pripravljena ter prekrbljena z vso potrebno opremo.

Na delovišču in prostovoljnih dejavnostih se je izkazala kot zelo delovna, predvsem pa se je odlikovala v svoji notranji enotnosti, v kar so se lahko prepričali tudi predstavniki SO in DPO, ki so jo dvakrat obiskali.

Treba je bilo samo vzdržati do konca, kar ob dokaj težkih delovnih pogojih ni bilo enostavno, če se spomnimo, kakšna vročina in suša je zajela naše kraje v mesecu juliju, saj so morali brigadirje dnevno oskrbovati s svežo vodo z gasilskimi cisternami. Ribničani so zdržali do konca in tako osvojili vsa dekadna priznanja, 19 udarniških značk, 14 pohval in prvič tudi najvišje priznanje RK ZSMS — trak akcije, ki sedaj krasi prostore občinske konference.

Če so uspehi, je ves trud v pripravi

in poteku akcije hitro pozabljen, pa tudi vloženi sredstev nam ne more biti žal.

Ribniški brigadirji — pot za nadaljnji razvoj mladinskega prostovoljnega dela v naši občini je prava,

zato v tem slogu naprej. Vsem pa letošnji brigadirski Z-D-R-A-V-O.
Janez Mihelič

● RIBNIŠKI ROKOMET V I. B ZRL

Za začetek — gladka zmaga

V tekmovalni sezoni 1982 so rokometiši Inlesa dosegli največji uspeh v zgodovini obstoja tega kluba. A ekipa je kot prvak druge zvezne rokometne lige — SEVER pridobila pravico napredovanja v višji rang in sicer nastopanje v I. B ZRL. Deset in večletno delo vseh organizacij rokometišev, trenerjev in uprave je kronala z uspehom sedanja generacija, ki se je uvrstila v drugi kvalitetni rang tekmovanja rokometišev v Jugoslaviji.

V novi sezoni, ki se je pričela 24. septembra, se je RK INLES v prvem kolu pomeril z ekipo RK MEHANIKA iz Metkoviča, to je ekipa, ki je že tekmovala v pravi prvi ligi. Seveda vsi pričakujemo zmago in slavje za uvod. V prihodnje bodo v Ribnico prihajale merit svoje moči same znane ekipe, kot so DINAMO Pančevo, KRIVAJA, ZAMET, ZAGREB itd., želja nas vseh je, da bi v teh dvobojih naši rokometiši osvojili čimveč točk, ki bodo še kako potrebne za solidno uvrstitev na prvenstveni lestvici. (Prvi dvoboj z RK Mehaniko je Inles v domači dvorani gladko dobil z rezultatom 24:17.)

V novi sezoni bodo barve INLESA zastopali naslednji igralci: Janko Ilc, Peter Karpov, Brane Ambrožič, Tone Fajdiga, Silvo Tanko, Andrej Mate, Ciril Abrahamsberg, Stojan Gelze, Borut Troha ter Dušan Križman, Rudi Putre in Roman Vesel, ki so prišli nazaj v naš klub v letošnjem prestopnem roku in bodo za klub velika okrepitev. Trener te ekipe je postal eden najboljših domačih igralcev vseh let Zdenko Mikulin s pomočnikom Ivanom Kesničem.

Zvesti navijači pričakujejo, da bo v športnem centru v Ribnici spet živahno, saj pričakujemo, da bomo videli rokomet na najvišjem nivoju.

Razpored tekem je tak, da igra A ekipa šestkrat doma in sicer z RK MEHANIKO, RK ZAMETOM, RK POTISJEM, RK DINAMOM, RK ZAGRE-

BOMIN RK BORCEM. Gostuje pa petkrat in sicer v Derventi (RK DERVENTA), v Zavidovičih (RK KRIVAJA), v Bugojnu (RK ISKRA), v Kaču (RK JUGOVIČ) ter v Titovem Vrbasu pri RK VRBAS.

Iz tega vidimo, da bodo vse tekme predstavljale določeno vrsto derbija in pot do točk bo zelo težka.

V pripravljalnem obdobju se je ekipa zelo dobro pripravljala in zmagala na več turnirjih ter premagala znane ekipe kot so RK PARTIZAN iz Bjelovarja in KOLINSKA—SLOVAN iz Ljubljane. Igralci zatrjujejo, da bodo dali vse od sebe, da dosežejo čim boljše uvrstitev že v jesenskem delu tekmovanja.

Da ne bo izzvenelo krivično, je treba v tem sestavku povedati tudi to, da tudi B ekipa (selekcija) in mladinci dobro delajo pod vodstvom trenerja Nikole Radiča, ki mu pomaga Toni Andoljšek.

V klubu se zavedamo, da edino pravo delo z mladimi igralci prinaša pravo perspektivo za napredek kluba. Skupščina kluba, ki je bila 21. sept., je pozitivno ocenila vso dejavnost v pretekli sezoni ter sprejela osnovne cilje in naloge za vnaprej. Izvoljeno je novo 10-člansko predsedstvo kluba, strokovno tehnična komisija, disciplinska komisija ter nadzorni odbor.

Glavne usmeritve kluba so naslednje:

- čimboljša uvrstitev vseh ekip v rangu tekmovanja, kjer nastopajo,
- strokovno delo z mladinci,
- pridobivanje novih članov rokometnega kluba,
- pridobitev ustreznih finančnih sredstev,
- boljše sodelovanje in pomoč ostalim klubom v Območni rokometni zvezi Ribnica.

Nalog ni malo, toda z vztrajnim delom in angažiranjem vseh, od igralcev, trenerjev do članov uprave so vsi cilji realno uresničljivi v naše skupno zadovoljstvo in ponos.

Viktor Pogorelec

Rokometna ekipa Inles, ki se je uvrstila v I. B ZRL

Kdaj in kakšna gradnja?

Minilo je že nekaj mesecev od pozitivnega glasovanja občanov za uvedbo samoprispevka. S pridnim delom in gospodarjenjem priteka denar na poseben račun po predvideni dinamiki. Denar je že, govorijo ljudje, vendar ni nikogar, ki bi ta denar čimprej preusmeril v gradnjo vrtca v Sodražici, prizidka k vrtcu v Ribnici in popravila šol. Ravno o tem, kdo bo usmerjal denar, želimo spregovoriti.

Skupščina občine Ribnica je že z odlokom o uvedbi samoprispevka predpisala, da se v ta namen organizira odbor, ki bo skrbel, usklajeval, ocenjeval in predlagal vse potrebno pri posamezni investiciji. Vsak začetek je težak, pa je bil tudi ta. Pred nedavnim je prvič zasedal odbor za realizacijo skupnih nalog (gradnja vrtca v Sodražici, prizidka v Ribnici in popravila šol)

in ocenil nekatere aktivnosti, ki so bile že speljane mimo odbora.

Gradbeni odbor v Sodražici, ki skrbi za gradnjo v tem kraju, je že večkrat zasedal in ocenjeval nekatere ponudbe gradbincev. Na tej osnovi se je trenutno odločil za klasično gradnjo. Vendar ne samo zaradi poznejšega obračunavanja amortizacije, temveč zaradi ugodnejših blagovnih kreditov izvajalcev. To pa pomeni, da se lahko z gradnjo vrtca začne veliko prej. Kdaj bomo zasadili prvo lopato v Sodražici? Predhodno je potrebno izdelati idejni načrt z zakloniščem. Če ne bo večjih težav pri izvajalcih del in zbiranju dokumentacije, bi morali zasaditi prvo lopato zgodaj spomladi leta 1984. Vsak čas pred tem bi bil toliko večji uspeh.

Za gradnjo prizidka k vrtcu v Ribnici se stvari odvijajo nekoliko ugodnejše. Prvič zato, ker

prizidek stane okoli 7.900.000 din, drugič zato, ker je delovna organizacija RIKO TOZD RIKOMAG odobrila kredit v višini 4.000.000 din. Poleg tega bodo zemeljska dela opravili mladinci in vojaki z organiziranimi delovnimi akcijami.

Vse te predhodne aktivnosti so olajšale delo odboru za realizacijo skupnih nalog pri sprejemanju določenih sklepov in priporočil. Odbor je tako sklenil naslednje:

— Takoj je treba izdelati investicijske elaborate za posamezne objekte,

— Predhodno je treba opraviti geološko raziskavo zemljišča v Sodražici.

— Naročiti izdelavo projektov.

— Denar na računu samoprispevka je potrebno nakazati na račun investitorja.

— Priporoča se skupščini otroškega varstva, da sredstva za investicijo v višini 2.500.000 din

namenijo za gradnjo prizidka k vrtcu v Ribnici.

Verjetno je, da vsi sklepi, razen zadnjega, ne bodo razburili duhov. Zakaj tako priporočilo? Ocenjevali smo, da je potrebno reševati kapacitete v vrtcih v luči dobrega gospodarja. Če otroško varstvo takoj namenijo 2.500.000 din za gradnjo prizidka k vrtcu v Ribnici, saj bodo cene spričo velike inflacije zmeraj višje, bomo prihranili nekaj lepih milijonov din. Kajti za poznejše odplačilo kredita DO RIKO se bo porabilo manj sredstev kot bodo naraščale cene. To pomeni, da bo ostalo za vrtce v Sodražici več sredstev. Obenem pa bo treba iz samoprispevka zagotoviti tudi sredstva, ki naj bi jih otroško varstvo preusmerilo za prizidek k vrtcu v Ribnici.

Vsi želimo, da bi imeli čimprej in več, vendar bomo to dosegli le z dobrim gospodarjenjem. Kako bomo gospodarili s sredstvi občanov, nas vseh, vas bomo sproti obveščali.

V.B.

● KAREL ORAŽEM ODHAJA V POKOJ

Z delom izpolnjeno življenje

Karel Oražem, dolgoletni občinski sindikalni funkcionar, preživlja v prostorih občinskega sindikalnega sveta v Ribnici zadnje dneve pred zasluženo upokojitvijo. V Dušanu Ovnu, poprej referentu v oddelku za notranje zadeve skupščin občine, ima že dalj časa namestnika, ki se že spoprijema, v tej vroči jeseni in (verjetno) še bolj vroči zimi pa se bo moral spopadati z nemajhnimi težavami in problemi sindikalnega, sploh družbeno političnega dela, problemi v gospodarstvu, stabilizaciji...

Nekako sredi novembra tovariš Karel Oražem, Korl, za najožje sodelavce in dolgoletne prijatelje kar Čarli, odhaja nepreklicno v pokoj. Poslej bo le po potrebi, če se mu bo zahotelo ali če ga bodo klicale družbeno politične dolžnosti, prihajal z Vinic št. 25. Dopolnjenih bo štirideset bogatih let dela, prizadevanj, naporov in skrbi.

Potočan je, iz Malega loga. Številna kmečka družina z vsemi značilnostmi velikih kmečkih družin, začinjeno s posebnostmi potoškega življenja in dela, skromnostjo, ki je mejila že na siromaštvo, bobom kot specialiteto in vsakdanjo hrano, delom v domačih in tujih gozdovih. Potočan je postal nekaj minut pred polnočjo zadnji dan leta 1923, tako da je že skoraj štirindvajsetletnik. Ta rojstni dan na Silvestra mu je vedno delal preglavice, saj je imel in še ima osebno praznovanje združeno s splošnim novoletnim slavljem in pogosto si ni bil na jasnem, kaj praznuje. No, saj tudi sicer v širši družbi pogosto ne sprašujemo, kaj praznujemo, da le praznujemo... Vendar je to že druga zgodba!

Štirideset let je bilo sredi septembra, ko je Korl kot prešernovec napadal belogardistično postojanko Turjak. Hud teden je bil, je pogosto pripovedoval; sploh so bili tisti časi težki, sam pa, skoz in skoz vesele narave, se veliko raje spominja prijetnih, veselih trenutkov iz svojega življenja. Tistikrat pod Turjakom se je nalezal hude revme in si nakopal dolgo trajno bolezen, pa so čudoviti občutki takratne in kasnejše prave svobode prepleteni z občutki bolečine in boleznimi.

Kasneje po vojni se je poslovil od rodnega Loškega potoka in se ukvarjal z različnimi stvarmi. Delal je v ribniški dolini, po Štajerskem in po Dolenskem, zajadral v novinarstvo, kateremu se je za stalno zapisal. Veliko novinarskega je v njem še danes, čeprav se profesionalno ukvarja z drugimi rečmi. Za več let je v petdesetih in začetku šestdesetih let pristal pri Novicah v Kočevju. Širom nekdanjega kočevskega okraja so ga ljudje neposredno v vsakdanjih stikih, še bolj s strani časopisa spoznavali in poznali bodisi s polnim imenom ali kraticami O.K., -r ali -žem.

Tu sem ga tudi podrobneje spoznal, pri Novicah, čeprav sva se srečala tudi že davno prej v Loškem potoku, on v celoti, jaz napol Potočan. Čarli je bil prvi, ki mi je poskušal naravnati novinarski korak in marsikaj sem se naučil od njega. Sicer pa smo se tiste čase učili drug od drugega, si pomagali, se ne spraševali za delovni čas in svoje pravice, saj smo predvsem poznali dolžnosti. Prva dolžnost pa je bila — vsak četrtek izid Novic, za kar je bilo potrebno pripraviti okrog 60 tipkanih strani gradiva. To pa ni bilo malo niti ne lahko. Obsežno ozemlje od Turjaka do Kolpe, do Čabra, Dobropolja in Poljanske doline je bilo treba obvladovati ob izredno slabih telefonskih in prometnih zvezah, po makadamskih cestah in brez avtomobila, najpogosteje s kolesom, peš, na tovornjaku, včasih z vlakom ali sposojenim avtomobilom. Ko smo dobili službeni moped, je bil to že velik napredek.

Pa dovolj o tistih časih, predno se komu zazdi pisanje nostalgija za nekdanjimi časi. Govorimo o našem Korlu, ki je bil tedaj skoro polovico mlajši. Družino si je ustvaril že prej, tista leta pa je z velikimi težavami znašal skupaj tudi svoj dom na Vinici. Še malo kasneje, v začetku šestdesetih let je dal slovo Novicam, ne pa tudi novinarstvu, in se za nekaj časa poskusil v gospodarstvu in sicer v vlogi direktorja Suhe robe v Sodražici. Še nekaj let kasneje se je tov. Oražem znašel na Stanovanjski skupnosti v Ribnici, nato pa vse do odhoda v pokoj na sindikatih v vlogi tajnika oziroma sekretarja občinskega sindikalnega sveta.

Sredi novembra odhaja v pokoj. In zadnjega decembra nekaj minut pred polnočjo bo dopolnil šestdeseto leto.

Mnogim Ribničanom (s tem mislim prebivalce občine!) se je Korl vtisnil v spomin kot zavzet sindikalni funkcionar. Rad je bil med delavci in če se je le dalo, je leto za leto obiskal večino letnih sindikalnih srečanj, se povsesil z ljudmi uspehov ali pomagal iskati poti iz zagat. Neprofesionalno je bil več let predsednik stanovanjske skupnosti, prav takrat, ko smo pričeli z izgradnjo Trga Veljka Vlahoviča. Danes v občini, tudi po zaslugi smotrno zastavljene družbene in zasebne stanovanjske gradnje, nimamo stanovanjskih problemov.

Karel Oražem je delaven in skromen. Pomaga rad, kjer je potrebno in možno, v krajevni skupnosti in domačem kraju, v drugih družbeno političnih organizacijah ali pri domačih gasilcih, kjer jim je ob sosedu predsedniku Lojzu dolgo let tajnikoval.

Še marsikaj bi lahko zapisali, vendar je težko v kratek zapis zajeti dolgih štirideset delovnih let. Tovarišu Korlu velja naša skupna topla, človeška hvala za pošteno opravljeno delo in priznanje za prizadevnost in vestnost. Srečno, Čarli, v pokoj!

France Grivec

Za »REŠETO«

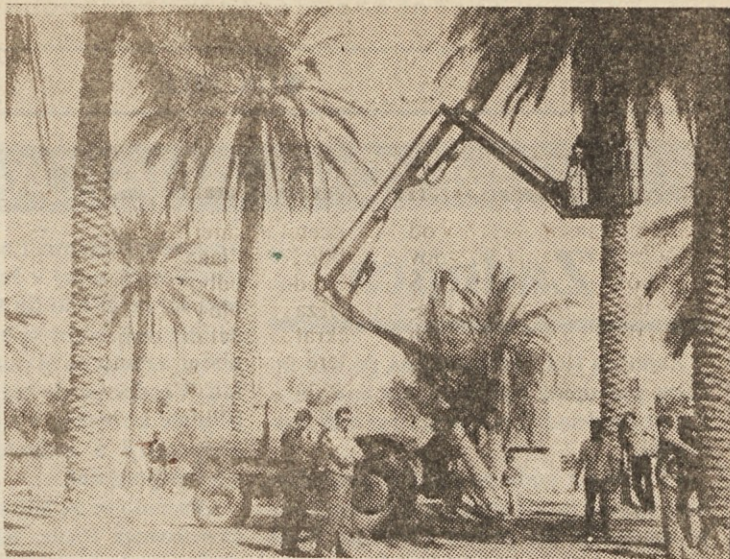
Prejšnji mesec je bil v okviru komisije za informiranje pri obč. konferenci socialistične zveze Ribnica razgovor o stanju informativnega tiska v občini — občinsko glasilo in glasila v delovnih organizacijah.

Poleg pokrajinskega tednika Dolenjski list izhajajo v občini še naslednja glasila: občinsko glasilo Rešeto v nakladi nekaj nad 3500 izvodov, s povprečnim obsegom 16 strani in šest do 10 številk letno. List prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno. Inlesovo glasilo Naša vez izhaja že dvajseto leto v nakladi okrog 1700 izvodov. Interno tovarniško glasilo izhaja letos v obsegu do 16 strani pet do šestkrat letno. Drugo leto izhaja tudi tiskano glasilo v delovni organizaciji Riko Naš obveščevalec v nakladi 1000 do 1200 izvodov in v obsegu 22 do 38 strani. Razen tega imajo interna glasila še v nekaterih drugih kolektivih, izhajajo pa v matičnih delovnih organizacijah izven občine (gozdarji, Sukno, BPT, Pletenina, Donit).

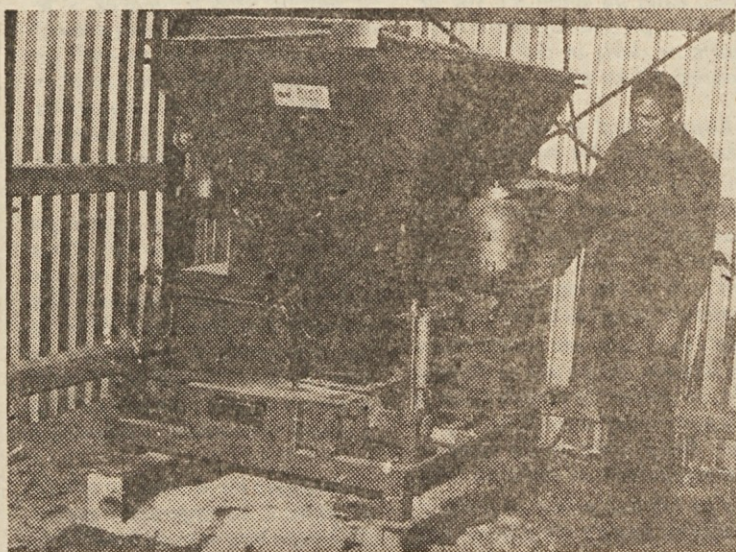
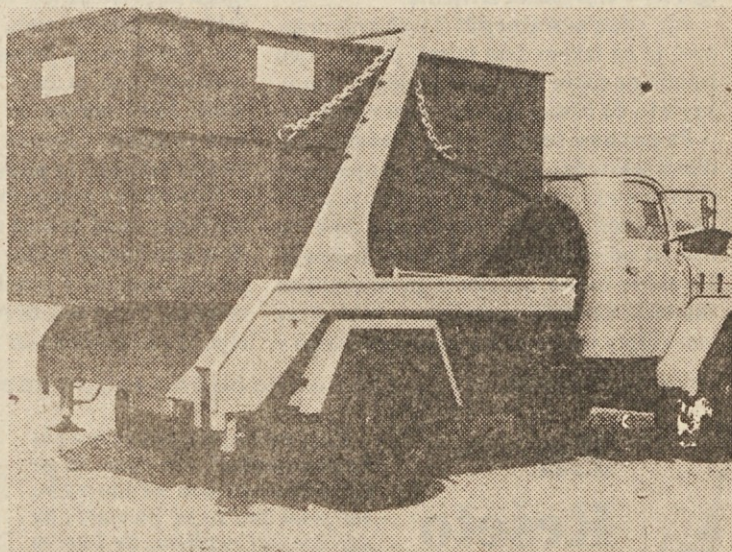
Komisija je ugotovila, da je nujno sistem in oblike informiranja delovnih ljudi in občanov v vseh sredinah še bolj izpopolniti, predvsem pa še bolj poskrbeti za čim več sprotnih, takojšnjih, dnevnih informacij. Občasni časopis izhaja prerediti, da bi lahko uspešneje odigral sprotno informiranje. Poskrbeti je treba povsod tudi za širjenje kroga dopisnikov (kar še posebej velja za naše Rešeto!!).

Možnosti za združitev vseh glasil je malo, komisija pa je priporočila večje sodelovanje med njimi, izmenjavo informacij, predvsem na relaciji tovarniških glasil do občinskega Rešeta.

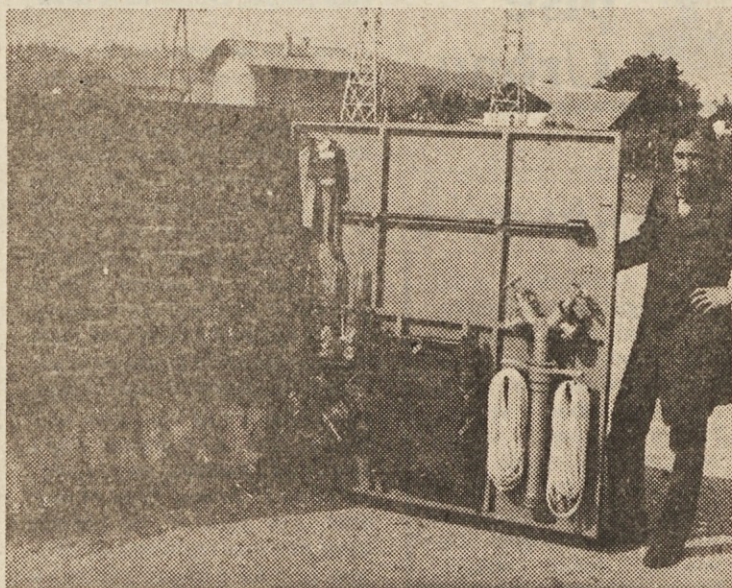
To priporočilo poskušamo uveljaviti že kar v tej številki Rešeta. Iz zadnjega Rikovega Obveščevalca povzemamo nekaj zanimivih foto informacij, ki bodo dobrodošle tudi širšemu krogu bralcev.

Stroj za obiranje dateljev na preizkušnji v Iraku. V močni svetovni konkurenci je bil izbran Rikov izdelek, z njim in še z nekaterimi drugimi izdelki pa poskuša Riko prodreti na konvertibilni iraški in bližnjevzhodni trg.

INOVATORJI V LOŠKEM POTOKU — V zadnjih mesecih so v Rikovem tozdu Loški potok samostojno konstruirali in izdelali stikalnico — briketirko za lesno žaganje. Dalj časa je bila na preizkušnjo v potoškem Inlesu, kasneje pa tudi razstavljena na jesenskem Zagrebškem velesejmu. Med možnimi kupci vlada za novi izdelek veliko zanimanje. Briketirka žaganje stiska v majhne brikete, primerne za kurjavo. Prav zdaj pa v istem Rikovem tozdu predelujejo star kombi v teptalec snega (smučičča), iz česar se lahko razvije solidna proizvodnja.

Rikov tozid Komunalna oprema je svojo ponudbo obogatil za nov izdelek, gasilski zaboj. V zaboju, podobnem kontejnerju za odpadne surovine, je nameščeno najrazličnejše nujno potrebno gasilsko orodje. Na spomladanskem kranjskem sejmu gasilske opreme je gasilski zaboj zbudil veliko pozornost, prejel posebno nagrado in že je vključen v tozdo redno proizvodnjo. V prihodnjem obdobju bodo tovrstno ponudbo že razširili. Gasilski zaboj je primeren za delovne organizacije in krajevne skupnosti oziroma posamezna naselja.

ČLOVEKOVA ANATOMIJA

Zadnjica

Zadnjica (let.: prđicus) ima po slovenskem pravopisu lepo kranjsko ime »rit«. Zato bom v nadaljevanju ta izraz tudi uporabljal.

»Dobili jih bodo po riti!« je pred dvainišestdesetimi leti zatulil rimski imperator, ko se je odpravil na pohod v Galijo. Toda Galci niso bili neumni. Napravili so se Ribničane, pa so jih rimske legije dobile po riti. To je mogočni rimski imperij streslo kot smrkavca, ki ga zaradi ukradene marmelade zmasiramo po riti. Že ta podatek pove, kako strateško in življenjsko vlogo igra rit v človeškem življenju.

Rit, eden najvažnejših človekovih organov, je na takem delu telesa, da sam njen lastnik ne more direktno pogledati vanjo, kaj šele, da bi si jo lahko obrisal z jezikom.

Pa pojdemo lepo po vrsti. Človek začne dihati šele tedaj, ko ga babica ob njegovem rojstvu useka po riti. Že to dejstvo prepričljivo govori, kakšno odgovorno funkcijo ima rit od začetka človekovega življenja. Ko začne človek odrasčati, ga neusmiljeni zakonski predpisi zabrišejo v šolo. Prav tam odigra njegova rit pomembno vlogo v

njegovem življenju. Le pomislite, kako bo lahko otrok sedel v šoli brez nje! Zaradi tega šol ne bi bilo (in tudi samoprispevka za šole ne), mulci bi bili zaradi tega presrečni, vendar pa bi ostali nepismeni in zabit. Vendar pa do tega ni prišlo. Šole so pognale korenine, v njih pa je bila rit (v kooperaciji z leskovo, palico) obvezen učni pripomoček.

Obrnimo se na strokovni opis tega dela človekovega telesa. Rit je sestavljena iz dveh polovic, ki imata naslednje materiale: meso (ni užitno!), kri, boleče živce in luknjo. Prav slednja ima pri delovanju organizma in za človekov obstoj najvažnejšo vlogo. Le pomislite, kakšen bi bil človek, če bi celo svoje življenje samo metal vase, od njega ne bi šlo pa nič. Njegov trebuh bi bil velik kot Šmarna gora, vagal bi sedemsto ton, kakršnokoli premikanje bi mu bilo onemogočeno in bi v mukah od lakote umrl. Mati narava je poskrbela, da do tega ni prišlo. Človeku je zdaj enostavno zvrtila luknjico in problem je bil rešen.

Rit služi še v mnoge druge koristne namene. N.pr.: sunil te bom v rit, piš me v rit, v rit te bom brcnil, hodi v rit itd. Dohtarji pa izkoriščamo rit v posebne človekoljubne namene. To so boleče in neprijetne injekcije, ki jih simulantom filamo v rit. Ko si-

mulant po injekcijah »ozdravi«, se zopet veselo vrne k zabušavanju. Velike težave, ki jih ima človek z ritjo, pa nastanejo, ko je luknja preveč odprta ali pa popolnoma zaprta. V prvem primeru rečemo temu driska, v drugem pa zaštofana rit. To je zelo neprijetno. V prvem primeru je človek vsakih pet minut podelan od riti do peta, v drugem pa to ni mogoče, ker se podelanost spremeni zaradi pretrdo nabasane riti v hude bolečine in krče, ki jih lahko prežene samo klistir. Po takem dohtarskem posegu pa se stanje spremeni in je človek spet podelan od riti do peta.

Rit služi tudi kot transportno sredstvo za prenašanje blata. Vendar ne tistega s ceste, ampak tistega, ki ga napravi črevesje iz okusnih drekov in paradajzove solate. S tem je postala rit tovarna za izdelavo osnovne surovine za pridelavo peteršilja in plevela. Iz riti prihajajo tudi dišeči gorljivi plini, vendar vsi inženirji sveta, še niso izumili postopka za njegovo zajetje in utekočinjenje, da bi ga lahko v sedanji energetski krizi uporabili za kurjavo in ogrevanje.

Velike težave z ritjo pa imajo mnogi šefi in direktorji, ker jim njihovi podrejeni iz položajnih (finančnih) razlogov rinejo vanjo. To res ni okusno in lepo, vendar kaj hočemo — denar je denar.

Rit služi pa tudi posebno pozornost in odraz spoštovanja in ljubeznivosti. Pred nedavnim sem nekemu dekletu prinesel kilo kofeta. Z vso ljubeznijo me je kušnila na rit, kofeta pa nikoli plačala.

Prihodnjič: ŽIVČNI ZLOM

Za Rešeto piše Urban

Zdaj pa žje jaku dougu naj blu Rešjata neokul', s'm djau, da ga kar ne buo več in m' ne buo trajba več pisat, pol so m' pa rjakl', de naj kar kaj nepišem, de buo tu glih kar in de l'dje rad' prebjarejo muje pisajne, čeprou malu tešku.

Saj sam ne vajm, kaj b' nepisou, ku se je zadne majsce zgudlu p'r nas tülku stvari. Kar s'm nazadne pisou, naj več ze pograjvat: samoprispev'k je ratou, dajloun' cajt smo prerihatl', koffeta je pa tünd' u štaciunah dovol, pa ga l'dje še hmjerk' najmavo, ku je toku drag. Držga je pa tünd' dovolj, če le imaš dnar al pa devize. S'm tu zad'n'č u Kočjeuj' ne kagepej' küp't anga packa, de b' imu malu mesa pa klobas in špajha pa b' use skupaj dau u zmrzovalno skrino, pa naj blu n'č ne s packam ne s skrino. S'm tu u štaciun' küp't skrino od Gorejna, pa so rjakl', da samu z' devize. Pajte vi najkam, s'm djau, k' pa najman deviz pa s'm se zepjalou z autobusam (s'm ka z dinarj' plačou) u Kočjeuje ne kagepe ze pujska. Ja, oča, so djal', zdaj glih ih najjamo, pujsku, malu kasneje buodo, ampak samu ze devize. Pa naj s'm več rjeku, pajte najkam, ampak kar pajte u r't, kej pa naj dobim devize, k' ze dinarje slüž'm, pa še tist'h je b'l malu. Kü s'm pa mesarij' p'r glih tist'm kagepej' krjepo prodau, pa najso tajl' n'č slüšt ze devize, še dinarje s'm kumaj

dobiu. Pol s' pa pomagaj. Ku s'm pa zadn'č gljedou televizijo, so najkaj ne cekaj' sjal', so pa kar napraj govur!' o enotn'm jugoslovansk'm trg' in en'm sam'm plačiln'm sredstv', k' naj b' biu dinar. Zdaj pa sploh n'č več ne razumem, pa zetu najmam n'č več dnarja ne deviz in tünd' küp't ne mourem b'l ku praj.

Lajtas polajt' je blu u Ribn'č jaku živahnu. Ne misl'm tist'ga, ku so se p'r Cenet' tabulš' tastar' Ribn'čanje stjapl' s sudat', saj so toku dovol gor plačal', k' so bli tepjan', b'l misl'm ne ribn'šk' s'm'n, k' je biu taprvo nedajlo u septembr' pa je blu ze vid't, otipat, küp't in prodat use suorte ruobe pa še malu več pa use ze dinarje, n'č, ze devize. Še tanarb'l fajm je blu pol zvečjer' u grad', ku so plesal', čakaj koku se žje rjače — »protvejn šou« al' najkoku toku. Tu so ble ane punce in fantje z' Lublane, tam p'r n'h plješejo tünd' dvaj iz Rib'nce, od Pepelarjeuga Maksa hčjere. Pa vajste, de je blu kar fajm?!

Strašnu mrzlu je blu, saj je blu toku mrzlu, de se še trest naj s'm mogu toku hitru, pa jaku dougu časa smo čakal' de se je z'čjelu, pa k' se še naj z'čjelu, nas pa je zmjeraj b'l zjebli in žje skoraj t'ma je bla pa je skoču gor n' uod'r Lobjajca s Hrvače in k' je bla glih

müska, je z'čjeu pljesat. Toku smo se m' režal', de je blu tu njegovu plesajne skoraj glih tülku vradnu ku unu tadrügu. Kar ane trikat je p'ršu lobajnca ne uod'r in pljesou ku de je plačan ze tu, pa m' najsmo prou n'č plačal', s' je majnde kar sam pol doma u štarij' od gostu otrgou. Smo pa djal', de b' Lobajnca prou kamot šu pljesat h tist'm protvejn šou al' koku se žje rjače, samu de b' biu malu b'l zdrou, k' je biu takrat še malu poluomlen od tist'ga p'r Cenet'.

Punce, k' so plesale, so ble pa jaku fejest, me je muja kar nepraj pod rjebra drjegala, je majnde misl'na, de njab' zespau. Tak protvejn šou (Broadway show — op. urednika!) b biu lohku še kdaj, de človajka malu pograje, k' je s kurjavo zdej toku tešku, pa še z dinarj' smo plačal' ustopnice.

O cajnah pa se toku ne spleča n'č pisat, k' so zmjeram drgačne. Ze bencin bou majnde hmal' drseječa cajna, ze use tadrügu so pa žje. Edinu dinar je usak dan cenajš' pa je tünd' tu dobru, de lohku rjačemo usaj ze eno stvar, de se usak dan poceni.

Ze d'n's naj b' blu tülku, de ne buom predoug, pa še drüg'č kaj več

REŠETO

Glasilo socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nakladi 3.500 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, odgovorni urednik, Stane Kromar, glavni urednik, Karel Oražem, Viktor Pogorelec, Ivan Petrič, Alojzija Zakrajšek, Janez Mihelič, France Lapajne, Stanko Rus, Janez Bambič; tehnični urednik: Uroš Bregar. — Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. — Priprava za tisk: Dnevnik — IBM. Tisk: tiskarna Ljudske pravice Ljubljana